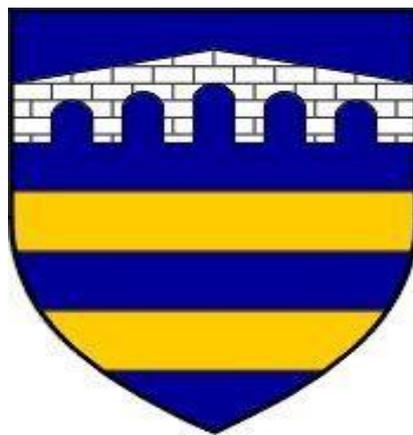

**STRATEŠKI RAZVOJNI
PROGRAM OPĆINE NETRETIĆ
ZA RAZDOBLJE 2016. – 2020.**

1.OSNOVNA ANALIZA PODRUČJA	4
1.1.OSNOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA.....	4
1.1.1.Položaj, površina i značaj općine u odnosu na okruženje	4
1.1.2.Teritorijalno-politički ustroj	7
1.1.3.Gustoća naseljenosti	7
1.1.4.Kulturno-povijesna i tradicijska baština.....	8
1.1.5.Područja od posebne državne skrbi	9
1.2.PRIRODNE ZNAČAJKE PODRUČJA.....	9
1.2.1.Prirodna obilježja	9
1.2.2.Reljef i geološke značajke područja	10
1.3.DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA.....	11
1.3.1.Ukupno kretanje broja stanovnika.....	11
1.3.2.Pokazatelji vitalnosti	13
1.3.3.Migracije	19
1.4.GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA.....	20
1.4.1.Osnovni razvojni pokazatelji.....	20
1.4.2.Poljoprivreda	21
1.4.3.Lovstvo i ribolov	23
1.4.4.Turizam	25
1.4.5.Tržište rada	26
1.5.DRUŠTVENI RAZVOJ ZAJEDNICE.....	32
1.5.1.Predškolski odgoj	32
1.5.2.Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje.....	32
1.5.3.Visokoškolsko obrazovanje.....	32
1.5.4.Sportska i opća infrastruktura.....	32
1.5.5.Civilno društvo	33
1.5.6.Zdravstvo.....	35
1.6.FIZIČKA INFRASTRUKTURA	35

1.6.1. Cestovni promet	35
1.6.2. Željeznički promet.....	35
1.6.3. Telekomunikacije	36
1.6.4. Elektroopskrba.....	36
1.6.5. Opskrba plinom	36
1.6.6. Vodoopskrba i odvodnja.....	36
1.6.7. Gospodarenje otpadom.....	37
1.7. INSTITUCIONALNI OKVIR I FINANCIJSKI IZVORI ZA UPRAVLJANJEM RAZVOJEM	38
1.7.1. Djelatnost Općine	38
1.7.2. Upravna tijela	38
2. SWOT ANALIZA PODRUČJA	40
3. RAZVOJNA VIZIJA	46
3.1. RAZVOJNE TEME I CILJEVI.....	47
3.2. RAZVOJNI CILJEVI, MJERE, OČEKIVANI REZULTATI I INDIKATORI	50
3.2.1. Razvojni cilj 1	50
3.2.2. Razvojni cilj 2	54
3.2.3. Razvojni cilj 3	57
3.3. HORIZONTALNI CILJEVI	60
3.4. UTJECAJ PROVEDBE STRATEGIJE NA OKOLIŠ	61
4. USKLAĐENOST STRATEŠKIH CILJEVA OPĆINE S CILJEVIMA EU, NACIONALNIM I REGIONALNIM STRATEŠKIM RAZVOJNIM CILJEVIMA.....	62
5. PROVEDBENI MEHANIZMI	66
5.1. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PROVEDBU	68
5.2. FINANCIRANJE	70
6. PRAĆENJE I VREDNOVANJE	72
7. RAZVOJNI PROJEKTI IDENTIFICIRANI PRILIKOM IZRADE SRP-A OPĆINE NETRETIĆ.....	76

1.OSNOVNA ANALIZA PODRUČJA**1.1.OSNOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA****1.1.1.POLOŽAJ, POVRŠINA I ZNAČAJ OPĆINE U ODNOSU NA OKRUŽENJE**

Općina Netretić kao jedinica lokalne samouprave smještena je u sjeverozapadnom dijelu Karlovačke županije, te gravitira gradu Karlovcu. Općina pripada NUTS-2 regiji Kontinentalna Hrvatska, te u svom sastavu ima 42 naselja. Pripadajuća naselja sa brojem stanovnika nalaze se u tablici ispod.

Tablica 1: Pripadajuća naselja u Općini Netretić (Izvor: DZS, Popis 2011.)

R.BROJ.	OPĆINA	NASELJE	BROJ STANOVNIKA
1.	Netretić	Baići	-
2.	Netretić	Bogovci	3
3.	Netretić	Brajkovo Brdo	116
4.	Netretić	Bukovje Netretičko	49
5.	Netretić	Culibrki	4
6.	Netretić	Donje Prilišće	80
7.	Netretić	Donje Stative	197
8.	Netretić	Dubravci	161
9.	Netretić	Dubravčani	243
10.	Netretić	Frketić Selo	74
11.	Netretić	Goli Vrh Netretički	7
12.	Netretić	Gornje Prilišće	48
13.	Netretić	Jakovci Netretički	21
14.	Netretić	Jarče Polje	127
15.	Netretić	Kolenovac	12
16.	Netretić	Kučevice	119
17.	Netretić	Kunići Ribnički	22
18.	Netretić	Ladešići	28
19.	Netretić	Lončar Brdo	5
20.	Netretić	Lonjgari	2
21.	Netretić	Maletići	144
22.	Netretić	Mali Modruš Potok	41
23.	Netretić	Mračin	263

24.	Netretić	Mrzljaki	17
25.	Netretić	Netretić	58
26.	Netretić	Novigrad na Dobri	85
27.	Netretić	Pavičići	2
28.	Netretić	Piščetke	15
29.	Netretić	Planina Kunička	3
30.	Netretić	Račak	-
31.	Netretić	Rešetarevo	42
32.	Netretić	Rosopajnik	20
33.	Netretić	Skupica	144
34.	Netretić	Srednje Prilišće	24
35.	Netretić	Straža	79
36.	Netretić	Tončići	65
37.	Netretić	Veliki Modruš Potok	21
38.	Netretić	Vinski Vrh	111
39.	Netretić	Vukova Gorica	52
40.	Netretić	Zaborsko Selo	16
41.	Netretić	Zagradci	265
42.	Netretić	Završje Netretičko	77

Na području Općine, evidentan je veliki broj malih naselja, kojih, prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Popis 2011.) ima sveukupno 42. Naselja su većinom seoskog karaktera sa obilježjima sekundarne urbanizacije. Glavno obilježje naselja brdsko je planinski karakter negativnih demografskih kretanja koji prate trendove Karlovačke županije. Velika disperzija naselja odlika je niskog stupnja urbanizacije i društveno – ekonomske razvijenosti.

Općina Netretić prostire se na 117,36 km², te predstavlja 0,2% kopnenog teritorija RH, odnosno 3,24% teritorija Karlovačke županije. Zadnja dva popisa stanovništva svjedoče o padu broja stanovnika, što je vidljivo iz podataka Državnog zavoda za statistiku koji svjedoče o smanjenju broja stanovnika na području Općine za 14% u odnosu na 2001. godinu kada je na području Općine bilo 3.333 stanovnika. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine Općina broji 2.862 stanovnika. Prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije iz 2013. godine indeks razvijenosti za Općinu iznosi 70,65% što Općinu svrstava u II skupinu razvijenosti kojoj pripadaju jedinice lokalne samouprave sa indeksom razvijenosti između 50% i 75% prosjeka RH.

Tablica 2: Osnovni statistički podaci o Općini Netretić (Izvor: ARKOD, DZS RH, Popis stanovništva 2001/2011)

OPĆINA	POVRŠINA/KM ²	BROJ NASELJA 2011.	BROJ KUĆANSTAVA		BROJ STANOVNIKA		GUSTOĆA STANOVNIKA/ST./KM ²	
			2001.	2011.	2001.	2011.	2001.	2011.
NETRETIĆ	117,36	42	1.140	1.005	3.333	2.862	28,40	24,39

Općina Netretić graniči sa Općinama: Žakanje, Ribnik i Bosiljevo, te gradovima: Ozalj, Karlovac i Duga Resa. Duž toka rijeke Kupe ostvaruje granicu sa Republikom Slovenijom preko koje je Republika Hrvatska povezana s Austrijom i Europom. Državna i međunarodna prometnica D3 i D6 od velikog su značaja za prometni položaj Općine, posebice južni dio kojima prometnice prolaze, te omogućuju spoj Dalmacije sa Primorjem i Istrom. Obzirom da je Karlovačka županija najpovoljnije mjesto za povezivanje srednjeg Podunavlja sa Jadranom, veliki prometni koridori od strateškog su značaja za Općinu Netretić kroz koju djelomično prolaze.

Općina Netretić smještena je u središnjem Pokuplju, te je od županijskog središta, grada Karlovca, cestovno udaljena 20,38 km. Od gradskih središta kojima je okružena najbliže se nalazi grad Karlovac. Cestovna udaljenost pojedinih mjesta od administrativnog središta Netretić prikazana je u tablici ispod.

Tablica 3: Cestovna udaljenost Općine Netretić od administrativnih središta u okruženju (Izvor: www.udaljenosti.com)

GRADSKA SREDIŠTA	UDALJENOST (OD OPĆINE)
Duga Resa	13,66
Karlovac	20,38
Ozalj	46,03
Zagreb	70,31
Metlika (Slo)	19,10
Črnomelj (Slo)	72,99
Ogulin	73,64
Slunj	76,77
Novo Mesto (Slo)	76,84

1.1.2. TERITORIJALNO-POLITIČKI USTROJ

Na temelju Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 90/1992.) unutar općine Netretić nalazi se 42 naselja: Kunići Ribnički, Netretić, Srednje Prilišće (poluurbana naselja), te: Baići, Bogovci, Brajakovo Brdo, Bukovje Netretičko, Culibrki, Donje Prilišće, Donje Stative, Dubravci, Dubravčani, Frketić Selo, Goli Vrh Netretički, Gornje Prilišće, Jakovci Netretički, Jarče Polje, Kolenovac, Kučevice, Ladešići, Lončar Brdo, Lonjgari, Maletići, Mali Modruš Potok, Mračin, Mrzljaki, Novigrad na Dobri, Pavičići, Pišćetke, Planina Kunička, Račak, Rešetarevo, Rosopajnik, Skupica, Straža, Tončići, Veliki Modruš Potok, Vinski Vrh, Vukova Gorica, Zaborsko Selo, Zagradci, Završje Netretičko (naselja seoskog karaktera). Administrativno upravno središte općine je naselje Netretić.

1.1.3. GUSTOĆA NASELJENOSTI

Uzevši u obzir podatke sa zadnjeg popisa stanovništva (2011. godina) omjer srednjeg broja stanovnika na području Općine Netretić iznosi 24,39 st/km², što je manje od gustoće naseljenosti na državnoj razini (75,8 st/km²), odnosno manje od gustoće naseljenosti na županijskoj razini (gustoća naseljenosti za Karlovačku županiju iznosi 35,55 st/km²). Obzirom da područje Općine broji manje od 100 st/km², prema kriteriju EU smatra se ruralnim prostorom. U 2001. godini gustoća naseljenosti na području Općine iznosila je 28,40 st/km² što ukazuje na depopulaciju stanovništva između dva popisa.

Tablica 4: Gustoća naseljenosti na području Općine i Karlovačke županije (Izvor: DZS, Popis 2001.,2011., ARKOD)

OPĆINA/ŽUPANIJA	GUSTOĆA STANOVNIKA/ST./KM ²	
	2001.	2011.
NETRETIĆ	28,40	24,39
KARLOVAČKA ŽUPANIJA	39,11	35,55

1.1.4. KULTURNO-POVIJESNA I TRADICIJSKA BAŠTINA

Kulturno-povijesnu cjelinu na području Općine čini 13 nepokretnih kulturno-povijesnih dobara od kojih se većina (njih 12) ubraja u kategoriju pojedinačnih kulturnih dobara, dok se na području naselja Mrzljaki nalazi ruralna cjelina Donji Mrzljaki, koja je sukladno klasifikaciji „kulturno-povijesne cjeline“ jedina na ovom području. Nepokretna kulturna dobra uglavnom se kategoriziraju kao zaštićena u vidu crkvi, kurija i kapela.

Tablica 5: Popis kulturne baštine na području Općine Netretić (Izvor: min-kulture.hr)

NASELJE	KULTURNA BAŠTINA	KLASIFIKACIJA	STATUS ZAŠTITE
Donje Prilišće	Crkva sv. Leonarda	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-282
Kunići Ribnički	Crkva sv. Katarine i kurija župnog dvora	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-4093
Mali Modruš Potok	Kurija Vukasović	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-4805
Mrzljaki	Kulturno-povijesna ruralna cjelina Donji Mrzljaki	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina	Z-3881
Novigrad na Dobri	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-300
Novigrad na Dobri	Most na rijeci Dobri	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-2717
Novigrad na Dobri	Ruševine starog grada Novigrada	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-299
Rosopajnik	Crkva sv. Antuna	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-3332
Srednje Prilišće	Crkva sv. Marije Magdalene	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-6670
Vinski Vrh	Gospodarski kompleks Strahovnjak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-5211
Vukova Gorica	Crkva sv. Jurja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-3090
Završje Netrećko	Crkva Uzvišenja sv. Križa	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-4546
Završje Netrećko	Kapela sv. Josipa i kurija župnog dvora	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Z-5766

Od kulturnih dobara na području Općine najviše se ističu:

Stari grad Novigrad na Dobri, poznat kao stari grad Frankopana u čijem je vlasništvu bio do 1671. godine i koji su ga sagradili, nalazi se iznad rijeke i mosta preko Dobre, te su njegove ruševine očuvane do danas. U drugoj polovici 18. st. preuređen je u barokni dvorac od strane plemićke obitelji Patačić. Nakon II svjetskog rata dvorac je uništen u požaru, te je njegova obnova nanovo započeta 1999. godine na inicijativu Društva prijatelja Novigrada na Dobri Frankopan u suradnji sa Ministarstvom kulture. Novigradskim posjedom prolazila je rimska

cesta od Karlovca prema moru (tzv. Karolina), dok se s druge strane rijeke Dobre nalazilo Crikveno selo, koje je ime dobilo po župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Danas se crkva nalazi u naselju Novigrad na Dobri.

Most na Dobri jedan je od najstarijih riječnih mostova u Hrvatskoj, te je važnost stekao 1732. godine povezivanjem unutrašnjost Hrvatske s Hrvatskim primorjem. Most je dugačak 122 m.

Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije jedna je od najstarijih crkvi u ovom dijelu Hrvatske. Današnja crkva razvila se iz kapele gotičkog stila sagrađene u XV. stoljeću, te je u XVII stoljeću barokizirana.

1.1.5. PODRUČJA OD POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

Prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14, 18/5) koji je na snazi od 26.02.2015. godine Općina Netretić pripada trećoj skupini područja posebne državne skrbi koja su ocijenjena kao dijelovi RH koji zaostaju u ekonomskom, demografskom i geografskom razvoju. Poticajne mjere za demografsku obnovu područja posebne državne skrbi RH odnose se na povratak i ostanak, te naseljavanje stanovništva na područjima posebne državne skrbi stambenim zbrinjavanjem (davanjem u najam obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu, davanjem u najam oštećene obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu, darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu i građevnog materijala za izgradnju obiteljske kuće (popravak/obnovu/nadogradnju), darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu i građevnog materijala za izgradnju stambene jedinice u višestambenom objektu, darovanjem obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu, darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu).

1.2. PRIRODNE ZNAČAJKE PODRUČJA

1.2.1. PRIRODNA OBILJEŽJA

Prostor Karlovačke županije dodirni je prostor dviju geografskih mega regija Republike Hrvatske: Gorske Hrvatske (Ogulinsko - plašćanska zavala i Unsko – koranska zaravan), te Panonske Hrvatske (zavala sjeverozapadne Hrvatske i manjim dijelom gorsko zavalsko područje sjeverozapadne Hrvatske). Obzirom da se područje Općine Netretić nalazi u

međuprostoru, okarakterizirano je obilježjima obje regije. Općina Netretić zemljopisno pripada Kordunskoj zaravni, te je bogato brežuljkastim kultiviranim oblicima iskoristivim u poljoprivredne svrhe od kojih je najzastupljenije vinogradarstvo.

1.2.2.RELJEF I GEOLOŠKE ZNAČAJKE PODRUČJA

Područje Općine obilježeno je reljefom heterogenih svojstava, stoga se na ovim prostorima isprepliću riječne doline i brežuljkasti krajevi. Južni dio Općine preplavljen je vrtačama sa karbonatnim naslagama i ograničenim krškim pojavama. Poljoprivredne kulture uglavnom uspijevaju na tlima uz vodotoke rijeka, ali, zbog visokih vodostaja, bivaju neiskorištena. Geološka građa sastoji se od stijena paleozojske, mezozojske i kenozojske starosti. Geološka podloga ravničarskog područja oko riječnih sutoka sačinjena je pretežito od krupnozrnih kvartarnih slabo propusnih taložina koje postupno prelaze u bazensko područje klastičnih naslaga iz tercijara.

1.2.2.1.TLO

Na području županije nailazimo na tla karbonatne naslage koja čine vapnenci i dolomiti mezozojske starosti, te izdvajamo dvije zone krša: zonu visokog krša (zapadno od Ogulina, Josipdola i Plaškog), te zona plitkog ili fluvio krša (istočno od Ogulina do pravca koji ide od Ozlja preko Karlovca do Duga Rese i Slunja). Zonu visokog krša obilježili su prirodni fenomeni poput krških polja, rijeka ponornica, škarpa, vrtača, ponikva i sl., dok se površinska voda gubi u podzemlju stvarajući tokove voda duboko ispod površine (zone pećinskih sustava). Moguće su i pojave mjestimičnih akumulacija većih količina podzemnih voda u višim nivoima, pri čemu gornjih horizont vode temeljnice dopire mjestimično do same površine terena za razliku od jedinice karbonatnih naslaga gdje lokalno zagađenje može imati vrlo širok utjecaj sa nesagledivim posljedicama.

1.2.2.2.VODA

Općinom Netretić protječu dvije rijeke: Dobra i Kupa, te imaju obilježja planinskih rijeka sa uskim obalnim dijelom koji postepeno prelazi u strme obronke. Temeljna značajka sliva Kupe je da je njen sliv nesimetričan jer je 70% pritoka smješteno na desnoj obali rijeke Kupe odnosno

u području Karlovačke županije i koncentriran, jer se glavne rijeke sliva Dobra, Korana i Mrežnica ulijevaju u rijeku Kupu na vrlo uskom području grada Karlovca. U svojem gornjem toku, do Ozlja rijeka Kupa ima karakteristike krške rijeke.

1.2.2.3. VEGETACIJA

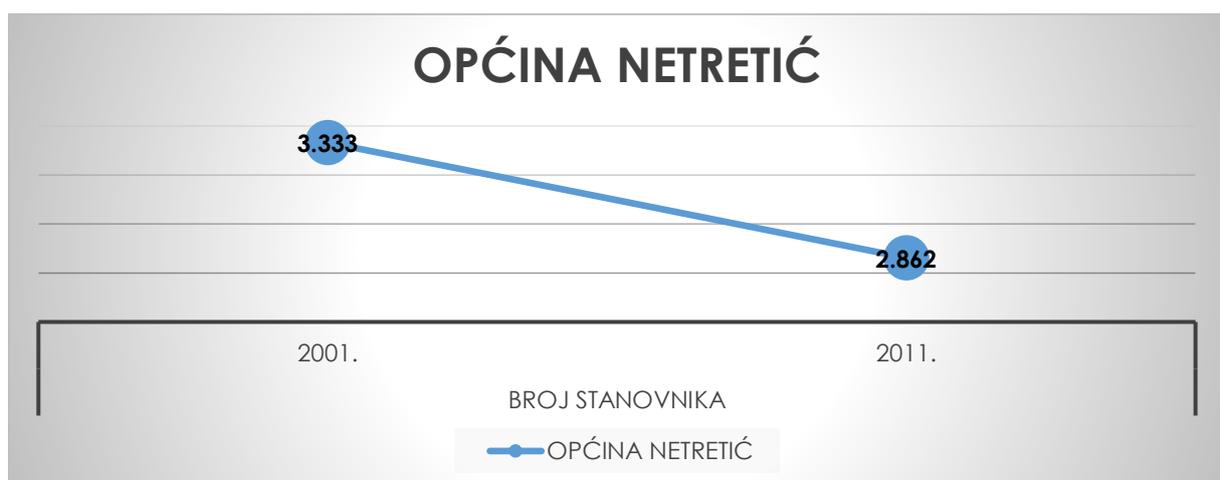
Područje Općine karakterizira biološka raznolikost prostora, stoga se na ovim prostorima isprepliću šume, brdske i dolinske livade, te prirodni tokovi vodotoka s rukavcima. Šumske površine pružaju se na sjevernim ekspozicijama na strmijim i blažim padinama bregova i brežuljaka i u dubokim jarcima. Šume su pretežno panjače i u privatnom posjedu.

1.3. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA

1.3.1. UKUPNO KRETANJE BROJA STANOVNIKA

Prema podacima zadnja dva popisa stanovništva (DZS, Popis 2001., 2011.) na području Općine zabilježen je silazan trend kretanja stanovništva. U 2001. godini na području Općine zabilježeno je 3.333 stanovnika, dok, prema zadnjem popisu stanovništva (iz 2011. godine), Općina broji 2.862 stanovnika, odnosno 14% stanovnika manje u odnosu na 2001. godinu. U ukupnom broju stanovnika Karlovačke županije (128.899) Općina sudjeluje sa udjelom od 2,2%.

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika na području Općine Netretić za razdoblje 2001.-2011. (Izvor: DZS)

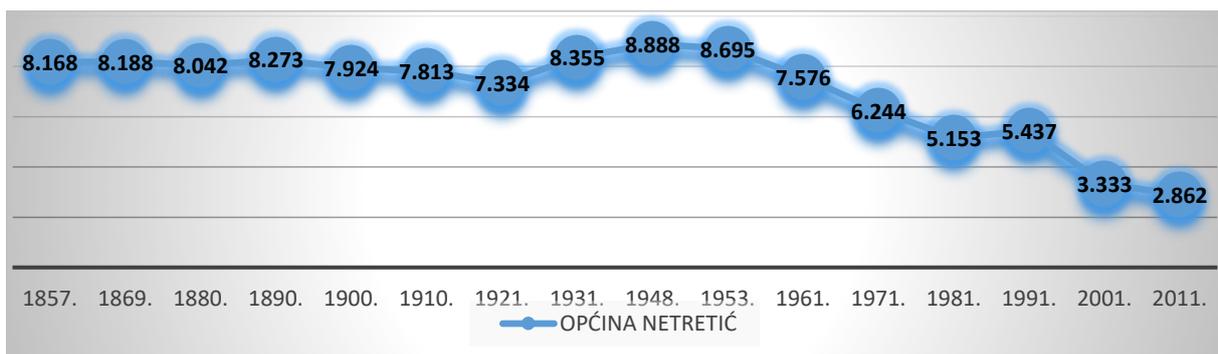
Kretanje stanovništva na području Karlovačke županije može se pratiti od 1857. godine kada je na području Županije prvi put proveden moderan popis stanovništva (obuhvaćeno je cjelokupno stanovništvo). Razdoblje 1857.-2011. godine obilježili su negativni demografski

procesu koji počinju sedamdesetih godina, te svoj vrhunac doživljavaju za vrijeme i nakon Domovinskog rata kada Karlovačka županija doživljava velika razaranja, te sukladno tome, pada i broj stanovnika. Kao rezultat toga na području Županije javljaju se depopulacija i starenje stanovništva. Pozitivan trend kretanja stanovnika na području Županije zamjetan je do 1931. godine kada dolazi do porasta broja stanovnika (tada je ujedno zabilježena i najveća naseljenost stanovništva – 213.633 stanovnika). Nakon toga, kretanje stanovništva ulazi u proces stagnacije, te uslijed povećanja broja stanovnika 1961. godine (202.431 stanovnika) kada je zabilježen najveći broj stanovnika na ovim prostorima, dolazi do postepenog smanjivanja broja stanovnika. Ovaj slijed prati i Općinu Netretić koja vrhunac u porastu broja stanovnika doživljava 1948. godine kada broji 8.888 stanovnika, da bi nakon toga uslijedio postepeni pad koji traje do danas. Unatoč ratnim razaranja koje je pretrpjela Karlovačka županija, pojedine Općine, među kojima se nalazi i Općina Netretić, nisu doživjele neposredna razaranja, ali ipak bilježe pad stanovnika. Prema zadnja tri popisa stanovništva (1991., 2001., 2011.) od ukupno 42 naselja u Općini Netretić većina naselja pokazuje negativan trend u kretanju broja stanovnika, izuzev naselja: Bukovje Netretičko, Frketić selo, Gornje Prlišće, Mali Modruš Potok, Netretić i Saborsko selo koja bilježe porast stanovnika.

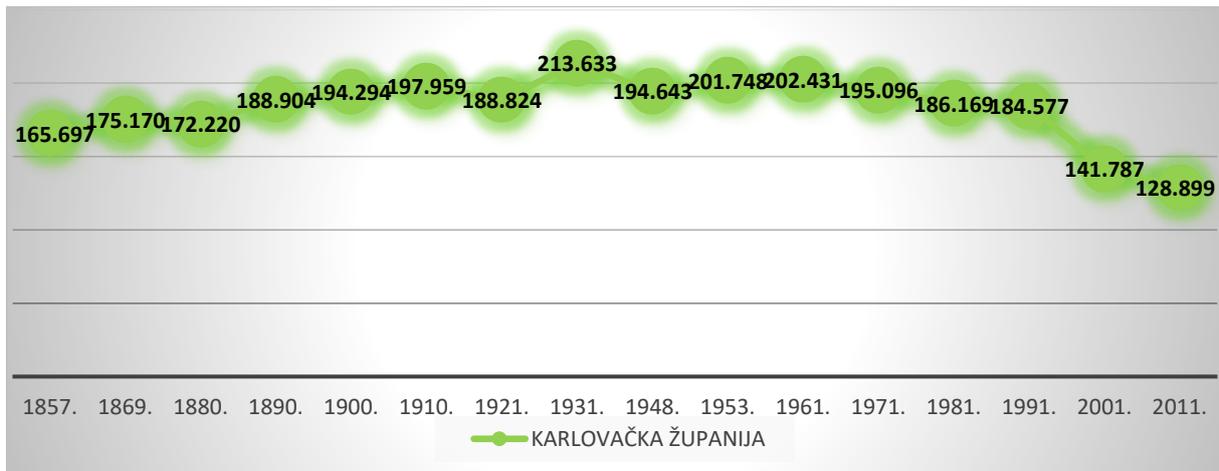
Podaci navedeni u tablici ispod službeni su podaci Državnog zavoda za statistiku koji se odnose na Općinu Netretić nastalu iz stare Općine Duga Resa.

Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika u Općini Netretić za razdoblje 1857.-2011. (Izvor: DZS)

Grafikon 3: Kretanje broja stanovnika u Karlovačkoj županiji za razdoblje 1857.-2011. (Izvor: DZS)

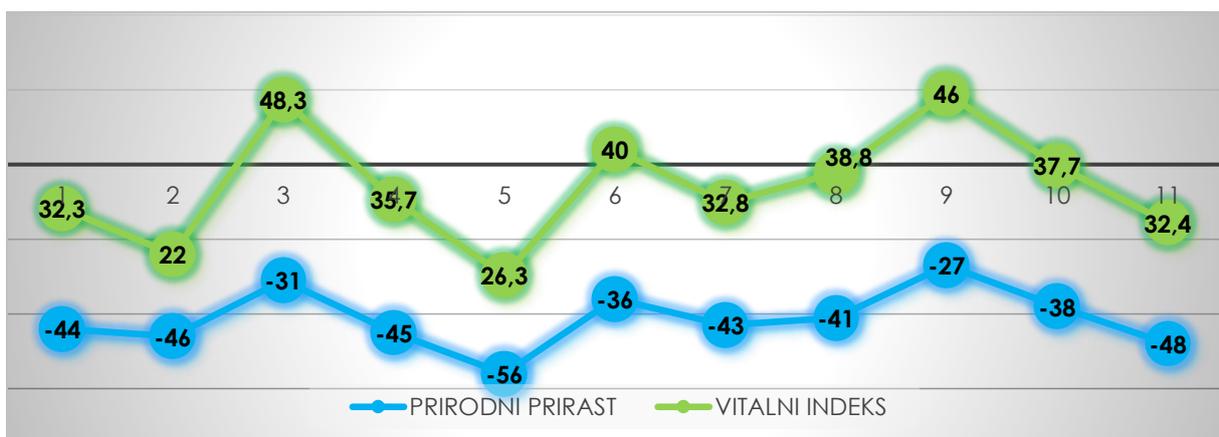

1.3.2. POKAZATELJI VITALNOSTI

1.3.2.1. PRIRODNI PRIRAST I VITALNI INDEKS

Kako bi se odredilo opće kretanje stanovništva na nekom području potrebno je utvrditi demografsku sliku područja, te vitalne pokazatelje koji upućuju na buduća kretanja stanovnika. U te svrhe, u obzir se uzimaju vitalni pokazatelji koji se odnose na prirodni prirast i vitalni indeks. Ukupno kretanje stanovnika koje je nužno promotriti kako bi se utvrdila demografska slika određenog područja moguće je promotriti s gledišta stope nataliteta i stope mortaliteta koja se bilježi na godišnjoj razini u evidenciji Državnog zavoda za statistiku.

Grafikon 4: Pokazatelji vitalnosti Općine Netretić 2004.-2014. godine (Izvor: DZS)

Obzirom da je područje Karlovačke županije okarakterizirano kao pretežito ruralno, te ga prati depopulacija stanovništva, može se govoriti o negativnom prirodnom prirastu koji je na ovim područjima prisutan dugi niz godina. Uzrok tome leži u oslabljenom reproduktivnom

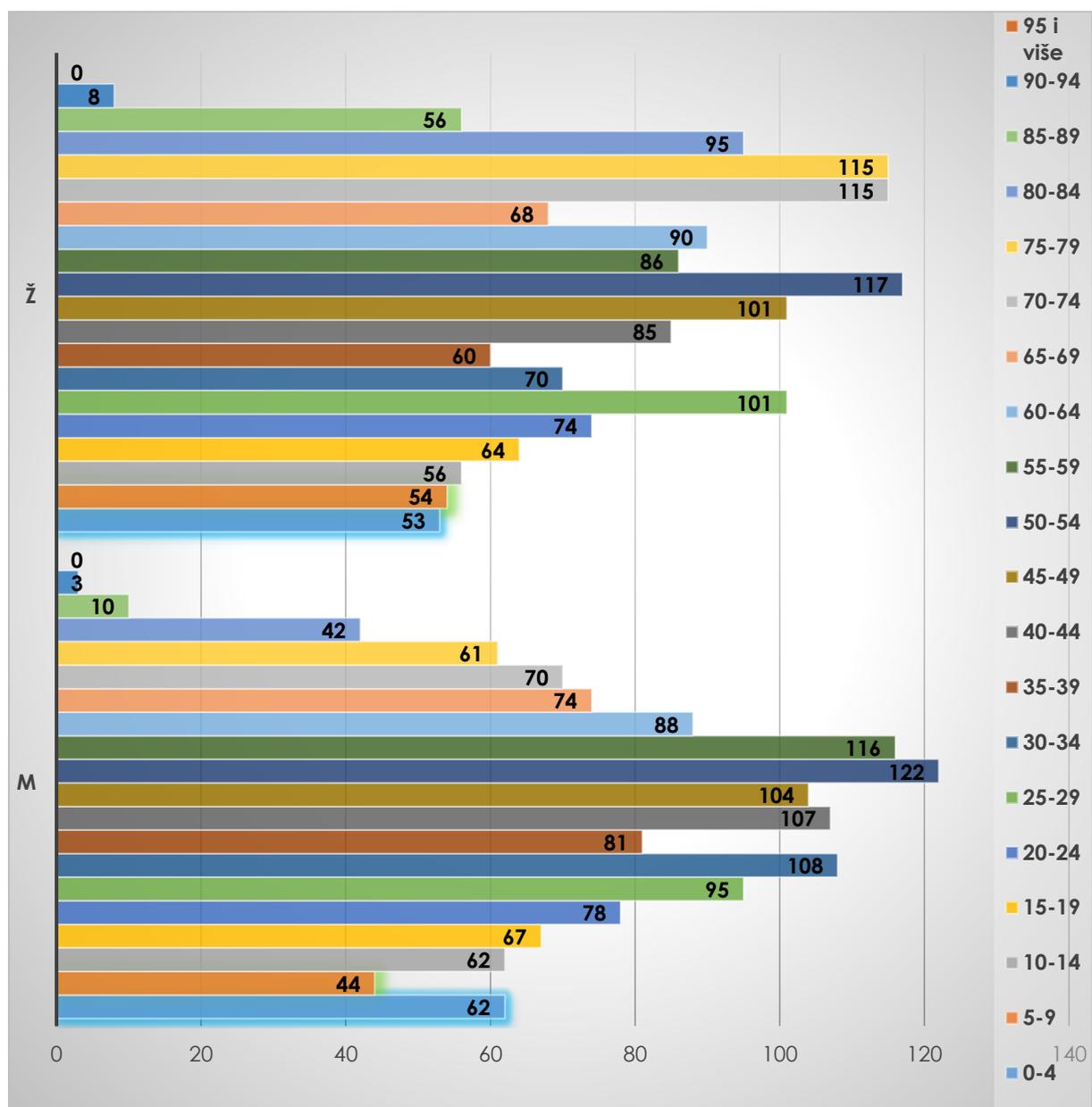
potencijalu i opadajućem fertilitetu što uvelike doprinosi depopulaciji područja. Ratna zbivanja vršila su velik utjecaj na cijelo podneblje, te se kao posljedice toga javljaju emigracije i sniženi fertilitet koji se održao do današnjih dana. Pojam prirodne depopulacije stanovništva karakterističan je (u razdoblju 1998.-2013.) za sve županije u Hrvatskoj (izuzev Splitsko-dalmatinske, Dubrovačko-neretvanske, Zadarske i Međimurske županije), stoga ovi podaci nisu nikakva iznimka u odnosu na stanje u RH. Na području Općine također je prisutan negativni prirodni prirast, te je u promatranom razdoblju (2004.-2014.) najveći u 2008. godini kada broj umrlih (76) uvelike premašuje broj rođenih (20). U 2014. godini prirodni prirast iznosi -48, te također nosi negativnu konotaciju sa većom stopom mortaliteta (71 umrlih) u odnosu na živorođene (23). Pored prirodnog prirasta, vitalnost određenog područja moguće je prikazati pomoću vitalnog indeksa koji predstavlja omjer između broja živorođenih i broja umrlih, te u 2014. godini za Općinu iznosi 32,4, dok na županijskoj razini iznosi 50,5.

1.3.2.2.DOBNO-SPOLNA STRUKTURA STANOVNIKA

Obzirom da dobno-spolna piramida ponajviše utječe na prirodni prirast, odnosno stopu rasta stanovništva, potrebno je detaljno razraditi čimbenike koji na nju najviše utječu, a odnose se na prosječnu starost stanovništva i indeks starosti. Ovi pokazatelji indirektno ukazuju na populaciju radno-aktivnog stanovništva kao bitne odrednice demografskog kretanja, stoga se najviše koriste.

Grafikon 5: Dobno-spolna struktura Općine Netretić (Izvor: DZS)

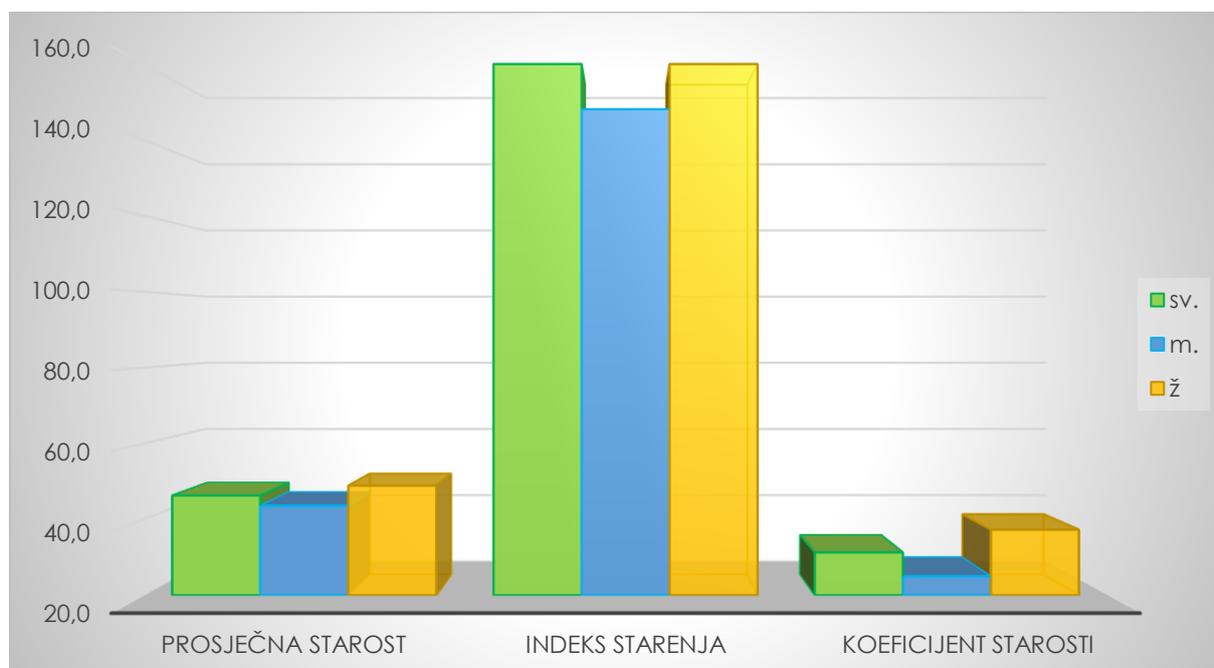

Dobno-spolna piramida Općine Netretić ukazuje na podjednak udio muške i ženske populacije stanovnika, gdje u ukupnom broju promatranog stanovništva (1.394 stanovnika) žene sudjeluju sa 51%, dok je udio muške populacije neznatno smanjen i iznosi 49%. U ukupnoj strukturi dobno spolne piramide prevladava stanovništvo starosne kategorije 50-54 godina.

Tablica 6: Kontingenti stanovništva u Općini Netretić po spolu i starosnoj strukturi (Izvor: DZS)

OPĆINA	Spol	Ukupno	0 – 6 godina	0 -14 godina	0 -17 godina	0 -19 godina	Žene u fertilnoj dobi	Radno sposobno stanovništvo	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina
Netretić	sv.	2.862	147	331	404	462	555	1.814	895	717	390
Netretić	m	1.394	76	168	202	235	-	966	348	260	116
Netretić	ž	1.468	71	163	202	227	555	848	547	457	274

Na regionalnoj razini, Karlovačka županija ubraja se među najstarije županije u Hrvatskoj (pored Ličko-Senjske i Šibensko-Kninske) sa udjelom stanovništva starosne kategorije 65 i više godina preko 20%. Prema podacima DZS (Popis 2011.) na regionalnoj razini udio starije populacije stanovništva od 80+ godina veći je od 5%, dok udio djece mlađe od 15 godina iznosi 13,4%, stoga je na ovim prostorima zamjetan trend starenja stanovništva. Obzirom na podatke (tablica iznad) o kretanju broja stanovnika prema starosnim kategorijama, na području Općine također je prisutan veći udio starije populacije stanovništva u odnosu na mladu, te se, uzimajući u obzir starosne kategorije (stanovništvo 0-14 godina, stanovništvo 65 i više godina) može govoriti o procesu starenja stanovništva.

Grafikon 6: Prosječna starost, indeks starenja i koeficijent starosti stanovnika u Općini Netretić (Izvor: DZS)

Zbog osjetljivosti na razlike, odnosno promjene u dobnoj strukturi stanovnika **Indeks starenja** smatra se jednim značajnijih pokazatelja indikatora starenja. Indeks starenja postotni je udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina, te se, ukoliko je indeks veći od 40%, smatra da je stanovništvo zašlo u proces starenja. Obzirom da indeks starenja u Općini iznosi 193,7 smatra se da je stanovništvo unutar nje zašlo u proces starenja. Promatrajući ovaj pokazatelj na regionalnoj razini, Karlovačka županija ima nepovoljnu starosnu strukturu, odnosno prema starosnim pokazateljima (indeks razvijenosti), omjer starijih u ukupnoj populaciji iznosi više od 50%, što upućuje na veću populaciju starijeg stanovništva u odnosu na stanovništvo starosne kategorije 0-14 godina.

Kako bi se utvrdila razina starenja stanovništva potrebno je, pored indeksa starenja, utvrditi **koeficijent starosti** koji se izračunava kao postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Ukoliko ovaj pokazatelj prijeđe vrijednost od 12%, smatra se da je stanovništvo tog područja zašlo u proces starenja. Na području Općine koeficijent starosti iznosi 31,3, dok je na području Županije nešto manji i iznosi 27,3, te također svjedoči o procesu starenja.

Prosječna starost stanovnika koja odražava srednje godine stanovništva, za područje Općine iznosi 46,3 (muškarci 43,6, žene 48,9), te je veća od prosječne starosti stanovništva Karlovačke županije koja je u 2011. godini iznosila 44, odnosno veća je od prosječne starosti RH (41,7). Pojava demografskog starenja prisutna je na državnoj razini, kao i u cijeloj Karlovačkoj županiji, a odraz je smanjenja broja mladog stanovništva (uslijed smanjenja nataliteta), te povećanja udjela stanovništva starijeg od 60 godina.

Tablica 7: Stanovništvo prema narodnosti (Izvor: DZS, Popis 2011)

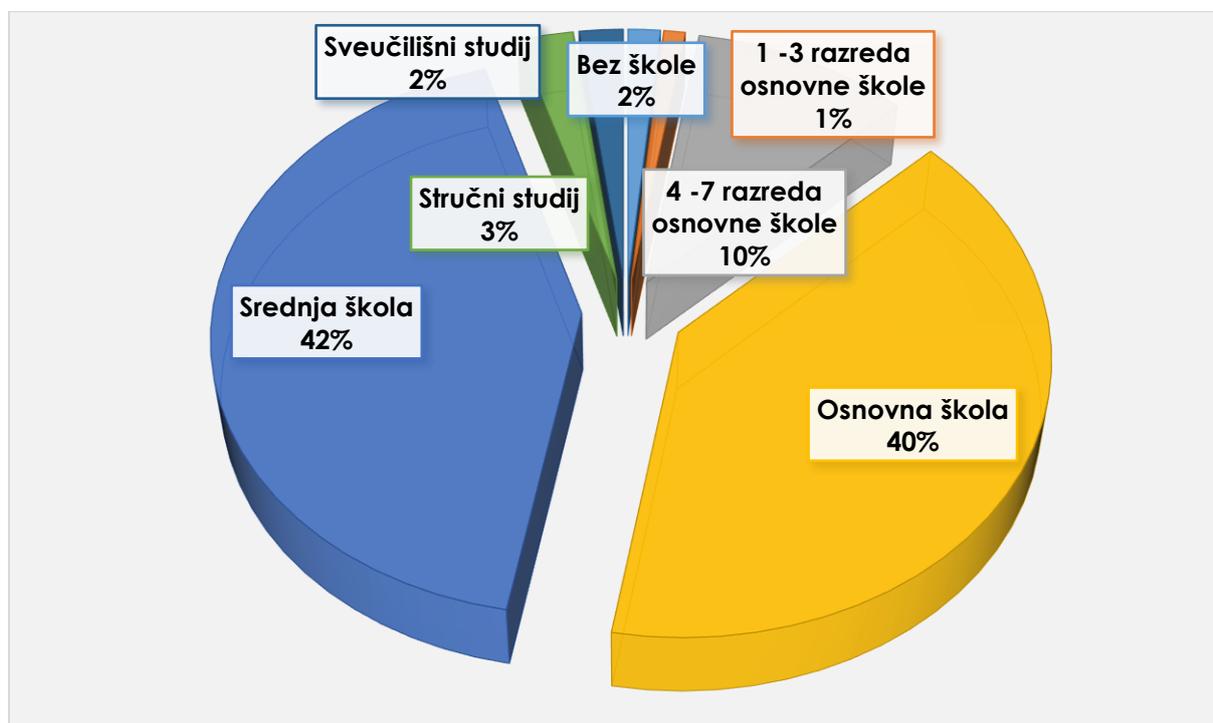
OPĆINA	MANJINE	UKUPNO	%
Netretić	Hrvati	2.835	99,06
Netretić	Albanci	1	0,03
Netretić	Nijemci	1	0,03
Netretić	Slovenci	8	0,28
Netretić	Srbi	8	0,28
Netretić	Ne izjašnjavaju se	3	0,10
Netretić	Izjasnili se u smislu regionalne pripadnosti	1	0,03
Netretić	Nepoznato	5	0,17
UKUPNO		2.862	100,00

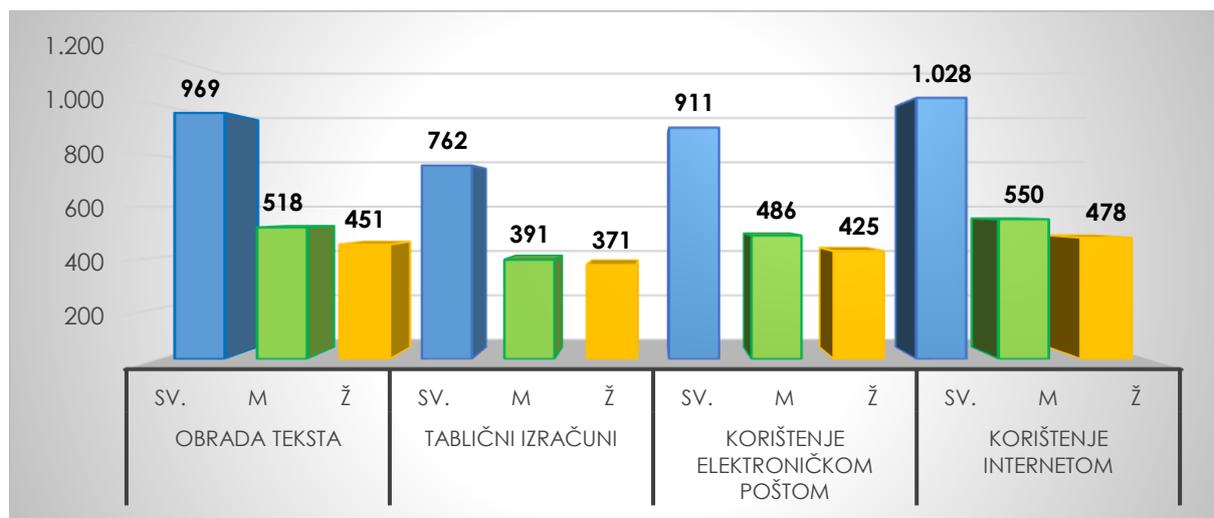
U narodnosnom sastavu stanovništva Općine Netretić većinu čine Hrvati (99,06%), dok su najbrojnija nacionalna manjina Slovenci i Srbi koji čine 0,28% ukupnog stanovništva. Od ostalih manjina zastupljenih na području Općine (udio manji od 0,1 %) u manjoj mjeri, zastupljeni su Albanci (0,03%), te Nijemci (također 0,03%). 0,10% stanovnika nije se izjasnilo u pogledu narodne pripadnosti, dok ih je 0,17% nepoznato.

1.3.2.3.OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIKA

Grafikon 7: Obrazovna struktura stanovnika Općine Netretić (Izvor: DZS, Popis 2011.)

U ukupnoj obrazovnoj strukturi stanovništva (2.531) najveći je udio stanovništva sa završenom srednjom stručnom spremom (1.073). Unutar završene srednje škole, najveći broj polaznika (njih 724) ima završenu industrijsku i obrtničku strukovnu školu, te škole za zanimanje u trajanju od 1–3 godine. Tehničke i srodne strukovne škole, te škole za zanimanje u trajanju od 4 i više godina završilo je 320 polaznika, dok je gimnazijski program najmanje zastupljen (29 stanovnika). Od ukupnog broja obrazovnog stanovništva (2.531) svega 122 stanovnika ima visoku naobrazbu; 67 stanovnika ima završenu višu školu, I. (VI.) stupanj fakulteta i stručni studij, 53 stanovnika imaju završen fakulteti smjera umjetničke akademije/sveučilišni studiji, 2 stanovnika ima završen magisterij, dok sa stečenim doktoratom nije zabilježen niti jedan stanovnik.

Grafikon 8: Stanovništvo prema informatičkoj pismenosti u Općini Netretić (Izvor: DZS, Popis 2011)

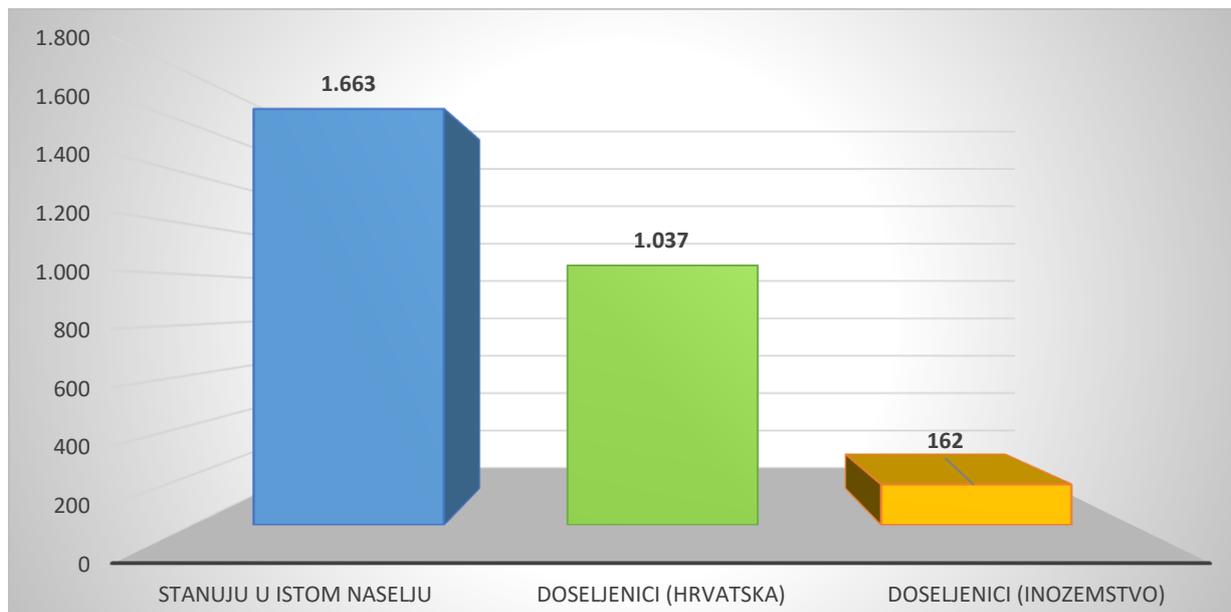
Informatička pismenost važan je segment obrazovanja stanovništva, te se na području Općine prati u evidenciji Državnog zavoda za statistiku koji segregira podatke o informatičkoj pismenosti u obliku Obrade teksta, Tabličnih izračuna, Korištenja elektroničkom poštom, Korištenja internetom, te kategoriji Nepoznato. Od ukupnog broja stanovnika starijeg od 10 godina (2.649) najveći broj stanovnika (njih 1.028) izjasnio se u pogledu korištenja internetom, dok se najmanje stanovnika koristi tabličnim izračunima (762). 0,7% stanovnika (od ukupnog broja) svrstava se u kategoriju „nepoznato“, dok je broj korisnika elektroničke pošte (911) i obrade teksta (969) podjednak.

1.3.3.MIGRACIJE

Od ukupnog broja stanovnika na području Općine (2.862), najveći broj stanovnika (1.663) stanuje u istom naselju od rođenja. 42% stanovništva čine doseljenici od kojih je najveći broj iz Hrvatske (1.037), dok 13% stanovnika (od ukupnog broja doseljenika) čine doseljenici iz inozemstva (njih 162). S područja RH najbrojniji su doseljenici iz Karlovačke županije, dok je u kategoriji inozemnih doseljenika najveći broj pripadnika njemačke nacionalnosti (88 doseljenika od ukupno 162).

Grafikon 9: Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu (Izvor: DZS, Popis 2011.)

1.4.GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA

1.4.1.OSNOVNI RAZVOJNI POKAZATELJI

Osnovni razvojni pokazatelji određenog područja mjere se indeksom razvijenosti u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) prema kojem Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj. Indeks razvijenosti mjeri se kroz nekoliko pokazatelja: ponderiranim prosjekom stope nezaposlenosti, dohotkom po stanovniku, proračunskim prihodom JLS, općim kretanjem stanovništva, te stopom obrazovanosti. Ovisno o vrijednosti Indeksa razvijenosti, JLS svrstavaju se u pet skupina: JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50% prosjeka, te su po toj kategoriji svrstane u I. skupinu razvijenosti, JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka RH, te su po toj kategoriji svrstane u II. skupinu razvijenosti, JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka RH, te pripadaju III. skupini, potom razlikujemo IV. skupinu u koju su razvrstane jedinice lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka RH, te V. skupinu u kojoj su razvrstane jedinice lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 125% prosjeka RH.

Općina Netretić, prema podacima MRRFEU iz 2013. godine ima indeks razvijenosti od 70,65%, te je, prema tome svrstana u II skupinu JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka RH, dok je Karlovačka županija sa indeksom razvijenosti od 56,34% svrstana u I. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka RH.

Tablica 8: Osnovni razvojni pokazatelji Općine Netretić (Izvor: MRRFEU, 2016.)

OPĆINA	Prosječni dohodak po stanovniku (kn)	Prosječni izvorni prihodi JLS po stanovniku (kn)	Prosječna stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovanog stanovništva u radno aktivnoj populaciji	Indeks razvijenosti
	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2012.	2011.	2013.
NETRETIĆ	19.817	796	13,90%	85,6	61,72%	70,65%

Promatrajući pokazatelje razvijenosti za razdoblje 2010.-2013. godine (prema podacima MRRFEU-a) može se uočiti podjednak postotak indeksa razvijenosti koji se u naredne tri godine povećao za neznatnih 0,2%, te osigurao Općini razvrstavanje u II kategoriju razvijenosti gdje se nalaze sve JLS sa indeksom razvijenosti između 50% i 75% prosjeka RH.

1.4.2.POLJOPRIVREDA

1.4.2.1.POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA

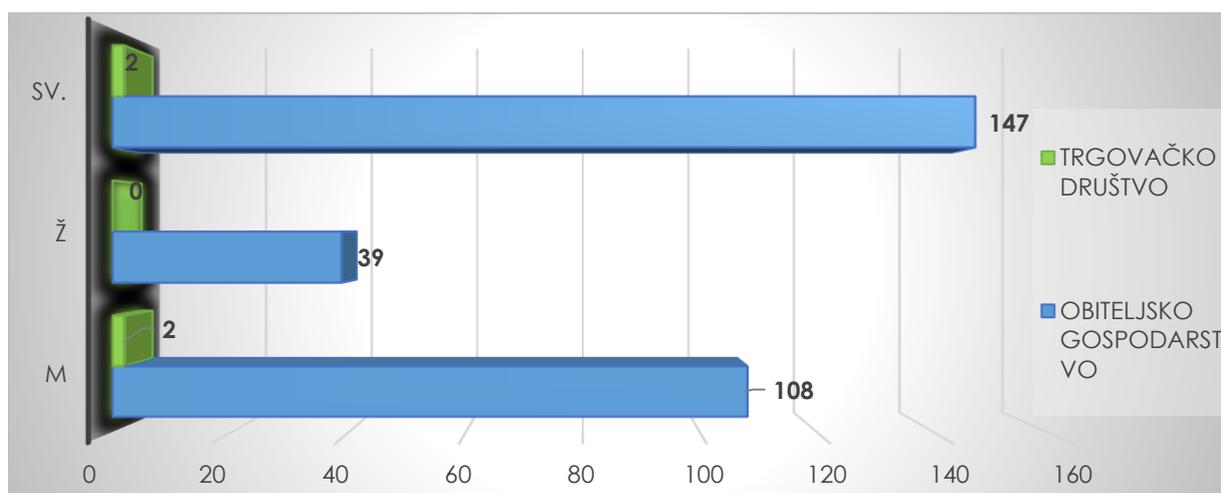
Poljoprivredna proizvodnja je u Općini Netretić, na dan 14.12.2015. godine, prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, aktivna unutar 149 poljoprivrednih gospodarstava od kojih je većina (99%) organizirana u obliku obiteljskih gospodarstava. Od 147 poljoprivrednih gospodarstava obiteljskog tipa 73% članova otpada na mušku populaciju, dok je preostali dio članova (njih 39) ženskog roda. Prema Upisniku poljoprivrednih gospodarstava preostala gospodarstva (2) na području Općine organizirana su u obliku trgovačkog društva.

Većina stanovništva Općine Netretić bavi se poljoprivredom za osobne potrebe, te je ono kao gospodarska grana razvijeno u granicama razvojnih mogućnosti. Poljodjelstvo je na ovim prostorima razvijeno u obliku ratarske i povrtlarske proizvodnje na obradivim površinama koje zauzimaju više od trećine površine Općine (povrtlarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo), te manjim dijelom usmjereno na uzgoj peradi (kokoši) i svinja. Poljoprivredne površine karakterizira

usitnjenost posjeda i rascjepkanost zemljišta, kao i kvalitetno obrađena tla, stoga su pogodne za uzgoj ratarskih kultura, livada, vinograda i voćnjaka, te proizvodnju zdrave hrane u manjim količinama. Od ratarskih kultura na području Općine, u najvećoj mjeri su zastupljene livade, trave i travolika paša, kukuruz, ječam, te krčki pašnjaci. Obzirom na brežuljkaste oblike terena, područje Općine pogodno je za razvoj vinogradarstva, koje je ujedno najzastupljenije. U svrhe očuvanja prirodne ravnoteže, te kakvoće poljoprivrednog zemljišta potrebno je spriječiti usitnjavanje posjeda i osigurati krajobraznu cjelovitost.

Grafikon 10: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu i spolu nositelja u Općini Netretić na dan 14.12.2015. (Izvor: APPRRR)

Na području Općine nalazi se sveukupno 112 poljoprivredna gospodarstva koja raspolažu zemljištem od 625,29 ha. Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava raspolaže zemljištem površine <3 ha (55%), dok ostatak (njih 43) raspolaže zemljištem ≥ 3 i <20 ha. Na području Općine ne postoje gospodarstva koja raspolažu zemljištem ≥ 100 i < 1.500 i ≥ 1.500 .

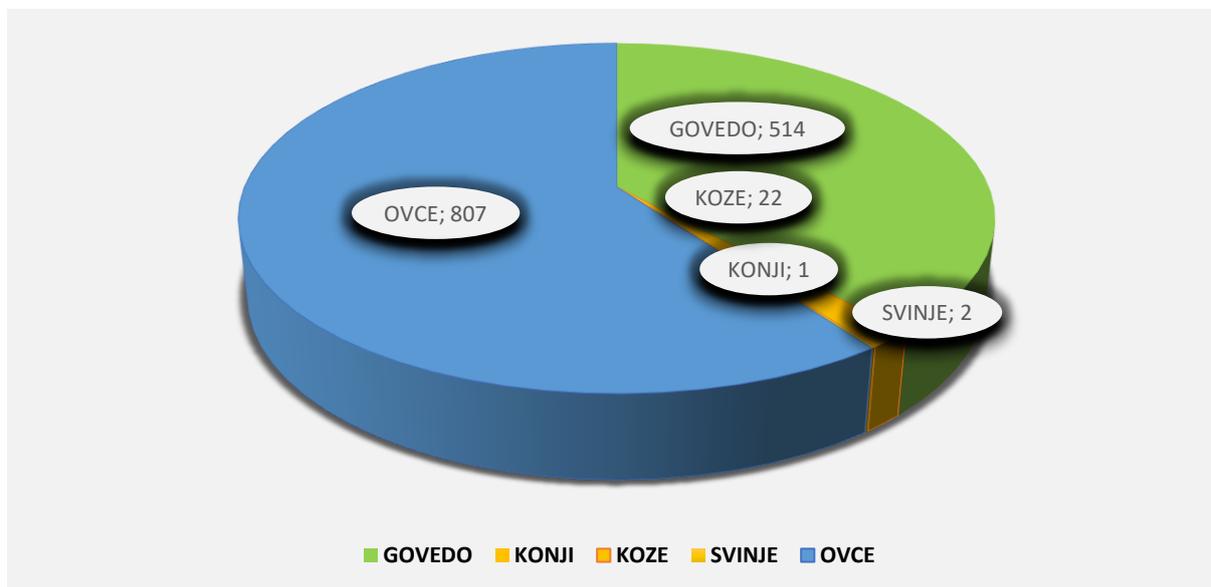
Tablica 9: Broj PG-a i poljoprivrednog zemljišta u Općini Netretić (Izvor: APPRRR)

Općina	<3		≥ 3 i <20		≥ 20 i <100		≥ 100 i < 1.500		≥ 1.500		UKUPNO	
	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)
Netretić	62	111,99	43	285,35	7	227,95	0	0,00	0	0,00	112	625,29

1.4.2.2. STOČARSKA PROIZVODNJA

Grafikon 11: Formiranje ukupnog broja grla stoke na području Općine Netretić na dan 14.12. 2015. (Izvor: APPRRR)

Prema podacima Agencije za plaćanja, na dan 14.12.2015. godine, na području općine Netretić evidentirano je 1.346 grla životinja koja se nalaze unutar 112 PG. Najveći broj grla odnosi se na goveda koja su na području Općine rasprostranjena na području 71 poljoprivrednog gospodarstva u 38% - om udjelu. Najmanji broj grla odnosi se konje i svinje koji su na poljoprivrednim gospodarstvima prisutni u postotnom iznosu manjem od jedan, stoga je moguće zaključiti (iz dosad navedenog) da je stanovništvo orijentirano na uzgoj goveda, koza i ovaca.

1.4.3. LOVSTVO I RIBOLOV

1.4.3.1. LOV

Na području Karlovačke županije registrirano je 54 zajedničkih županijskih otvorenih lovišta koja su u zakupu lovačkih društava, fizičkih i pravnih osoba, te 22 državna lovišta koja se također nalaze u zakupu ili koncesiji fizičkih i pravnih osoba. Lovozakupnici i koncesionari koji gospodare lovištima na području Karlovačke županije okupljeni su u Lovачkom savezu Karlovačke županije koji je ustrojen kroz pet lovnih ureda (Duga Resa, Karlovac, Ogulin, Ozalj i Slunj).

Na području Općine registrirane su tri udruge u vidu Lovačkog društva (Lovačko društvo „Srnjak“ Netretić, Lovačka Udruga "Jelen" Jarče Polje, te Lovačko društvo "Šljuka" Prilišće). Broj godišnjih iskaznica u prethodnom razdoblju (2011.-2015. godine) iznosi 75 (za lovište Netretić IV/120), dok je za lovište na području Prilišća IV/121 broj godišnjih iskaznica porastao za 3 (u odnosu na 2011. godinu), te je u 2015. godini evidentirano sveukupno 36 iskaznica ovog tipa. Dnevne iskaznice za ovo područje nisu zabilježene. Lovišta su registrirana u naseljima Netretić i Prilišće, te su podaci o njima vidljivi u sljedećoj tablici:

Tablica 10: Popis lovišta na području Općine Netretić (Izvor: Općina Netretić)

LOVIŠTA	VRSTA/TIP	POVRŠINA/HA	GLAVNE LOVNE VRSTE
Netretić IV/120	otvoreno	5.836	srna, divlja svinja, zec
Prilišće IV/121	otvoreno	4.137	srna, divlja svinja, sporedne vrste

Općinsko područje rubno zahvaćaju i lovišta Duga Resa, Zvečaj, Družac i Dubovac.

1.4.3.2. RIBOLOV

Područje Karlovačke županije bogato je velikim brojem ribljih vrsta, te je kao takvo jedno od najznačajnijih odredišta ribolovnog turizma unutar RH. Od ribljih vrsta na području Županije najpoznatije su: šaran, amur, štika, som, grgeči, smuđ i raznovrsna bijela riba koja je rasprostranjena duž rijeke Mrežnice, Korane te jezera Šumbara koje slovi kao omiljeno odredište ribolovaca sa prostora Karlovačke županije.

Na području Općine sportski ribolov zabilježen je na područjima rijeke Dobre i Kupe, te jezera Ruškarova Mlaka. Najčešće riblje vrste koje se love na ovim područjima jesu: šaran, som, štika, pastrva i ostale slatkovodne vrste ribe. Ovlaštenik ribolovnog prava koji upravlja područjima ribolovnih voda na području Općine Netretić je KŠR „Mrežnica“ (Duga Resa), dok su područja ribolovnih voda (na području Općine) zabilježena na rijeci Kupi (Mali sliv Kupa).

Tablica 11: Ribolovna područja Općine Netretić (Izvor: Općina Netretić)

RIBOLOVNE VODE	OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA	RIBLJE VRSTE ZA SPORTSKI RIBOLOV
rijeke Dobra i Kupa, jezero Ruškarova Mlaka	KŠR Mrežnica	šaran, som, štika, pastrva

1.4.4. TURIZAM

Karlovačka županija odlikuje se trima turističkim mikroregijama: Pokupskom, Kordunsko – plitvičkom i Ogulinskom turističkom mikroregijom, te njezin razvoj zauzima značajno mjesto u kontinentalnom turizmu. Obzirom na zemljopisni položaj (smještaj na najužem dijelu kopnenog teritorija RH) i prirodne ljepote (kroz nju protječu četiri velike rijeke – Korana, Kupa, Mrežnica i Dobra) otvara mogućnosti razvoja selektivnih oblika turizma koji su, na ovim područjima, razvijeni kroz nekoliko oblika: tranzitni turizam (uz glavne cestovne pravce), gradski turizam (vezan uz najveće gradove), aktivni turizam (biciklizam, speleologija, planinarenje, rafting, jahanje, alpinizam), lov, ribolov, kupanje u rijekama i jezerima, kulturni turizam (gradska središta, dvorci, kurije, sakralne građevine, svetišta, festivali), izletnički turizam (školske ekskurzije), ruralni turizam (turizam na seljačkim domaćinstvima, vinske ceste), te bogata gastronomska i enološka ponuda (dani piva, dani vina, gastro izložbe).

Tablica 12: Dolasci i noćenja turista prema NKPJS-u u Općini Netretić (Izvor: DZS, 2011.-2015.)

GODINA	DOLASCI			NOĆENJA		
	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO
2011.	4	0	4	18	0	18
2012.	z	z	z	z	z	z
2013.	z	z	z	z	z	z
2014.	z	z	z	z	z	z
2015.	454	2.320	2.774	713	2.894	3.607

Obzirom na nedostatne podatke DZS o dolascima i noćenjima turista u Općini Netretić (za razdoblje 2012.-2014.), može se svjedočiti dolascima i noćenjima domaćih i stranih turista u 2015. godini, te je, prema dostatnim podacima za 2015. godinu broj stranih turista uvelike premašio broj domaćih gostiju: od ukupnog broja dolazaka u 2015. godini (2.774), 84% dolazaka odnosi se na strane turiste, dok je broj domaćih turista sveden na 454 dolazaka. U istom periodu, od ukupno 3.607 noćenja na području Općine Netretić, 2.894 noćenja (78%) otpada na strane turiste, dok je u okviru domaćih gostiju ostvareno 19% noćenja. Obzirom na podatke za 2011. godinu koji svjedoče iznimno malom broju dolazaka/noćenja domaćih turista (dok na razini stranih turista nije ostvaren niti jedan dolazak/noćenje), može se zaključiti da je turizam na području Općine u znatnom procvatu, stoga Općina kontinuirano radi na promicanju kulturne baštine, razvoju gospodarskih projekata, te zaštiti prirodnih ljepota (rijeka Kupa) kako

bi ovaj kraj učinili atraktivnim područjem za prihvat većeg broja domaćih i inozemnih posjetitelja.

Prema kategorizaciji Ministarstva turizma, općina Netretić svrstana je u turistički razred D, dok je naselje Netretić svrstano u C kategoriju. Glavna atrakcija Općine svakako su prirodne znamenitosti neokaljane čistoće presječene dvjema rijekama: Dobrom i Kupom. Cijeli kraj odlikuje se šetnicama i vidikovcima od kojih je najpoznatiji onaj na kuli starog grada u Novigradu na Dobri. Podno vidikovca pruža se stari kameni most koji datira iz 1736. godine i koji služi kao putokaz brojnim kupcima koje osvježanje nastoje potražiti na obližnjim kupalištima. Gastronomske ponude u obliku tradicionalnih jela svakako ne nedostaje, stoga potrebu za ugostiteljskim uslugama turisti mogu potražiti u restoranima diljem Općine (Jarče polje, Novigrad). Smještajne kapacitete na području Općine gosti mogu potražiti u novouređenom Motelu Dobra*** koji se nalazi u naselju Jarče polje, te raspolaže sa kapacitetima od 4 sobe i 8 ležajeva, te Hotelu Amarilis*** u Vinskom Vrhu sa smještajnim kapacitetom od 20 soba. Ostali smještajni kapaciteti na području Općine rasprostranjeni su u naselju Novigrad na Dobri gdje gostima usluge smještaja mogu ponuditi obiteljska vikendica Ille, te pastoralni centar i hodočasnički dom Vincentinum čija je prometna lokacija (vlastiti ulaz i izlaz sa autoceste A1) velika prednost prilikom dolaska turista.

Velika atrakcija područja svakako su cikloturističke staze koje su rasprostranjene diljem Općine, te čine mrežu od 550 km. Od sveukupno 10 staza na području Županije, dvije se nalaze na području Općine (staza Žakanje – Netretić – Žakanje koja pruža nezaboravan pogled na državu Sloveniju, te vodi do Kamanje i špilje Vrlovke koja je turistima posebno zanimljiva zbog geološkog, paleontološkog, zoološkog i arheološkog sadržaja, te narodne legende koja se veže uz njeno ime, te staza Netretić – Bosiljevo – Netretić čiji putevi vode u Bosiljevo gdje je očuvana arhitektura drvenih kuća).

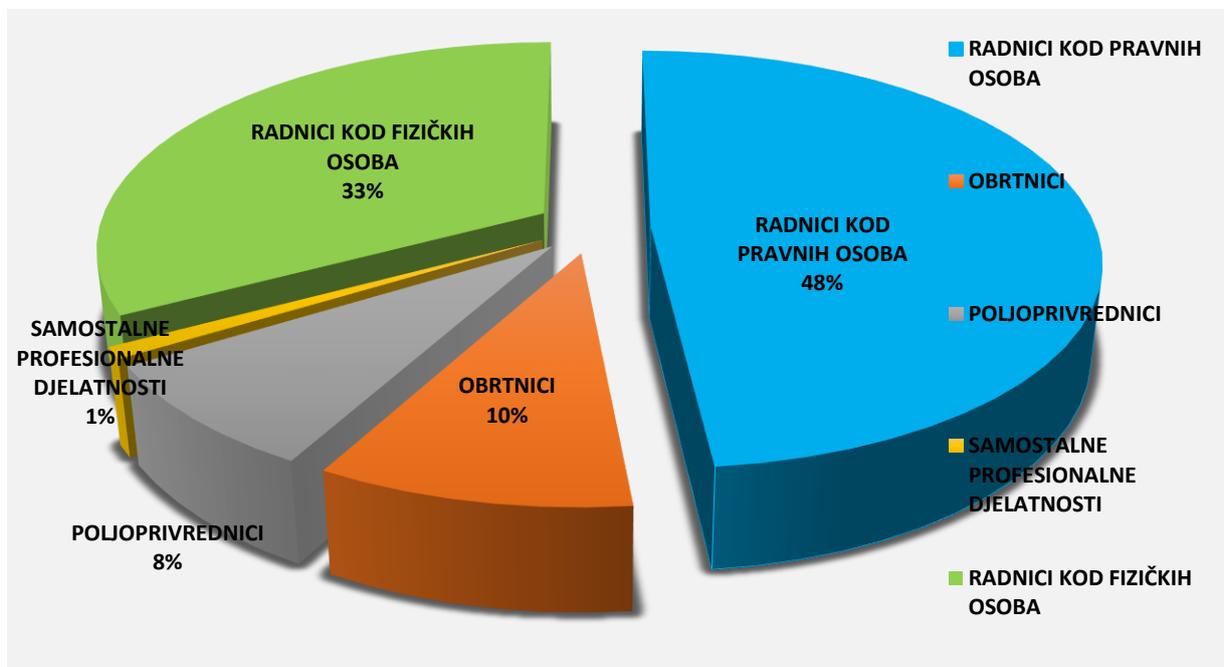
1.4.5. TRŽIŠTE RADA

Prema podacima HZMO (na dan 31.12.2015. godine), na području Općine, od ukupnog broja zaposlenih osoba (219 osoba), najveći broj radnika zaposlen je u kategoriji *Radnici kod pravnih osoba* (njih 106), dok je samo 0,9% osoba zaposleno na poslovima *Samostalnih profesionalnih djelatnosti* (2 osobe). Od ostalih djelatnosti obuhvaćenih ovim podacima zaposlena je 21 osoba na poslovima obrtnika, te 18 osoba kao poljoprivrednici. Na poslovima osiguranika

(Osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu; Osiguranici - produženo osiguranje) nije zaposlena niti jedna osoba.

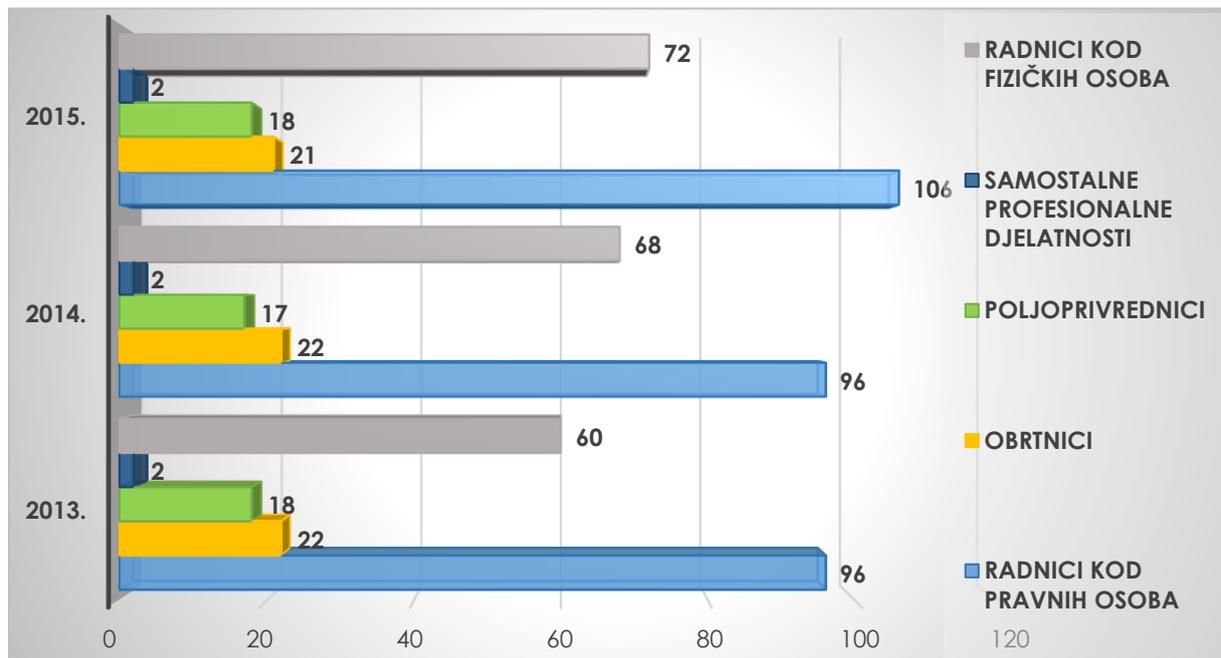
Grafikon 12: Zaposlene osobe u Općini Netretić na dan 31.12.2015. prema vrsti zaposlenja (Izvor: HZMO)

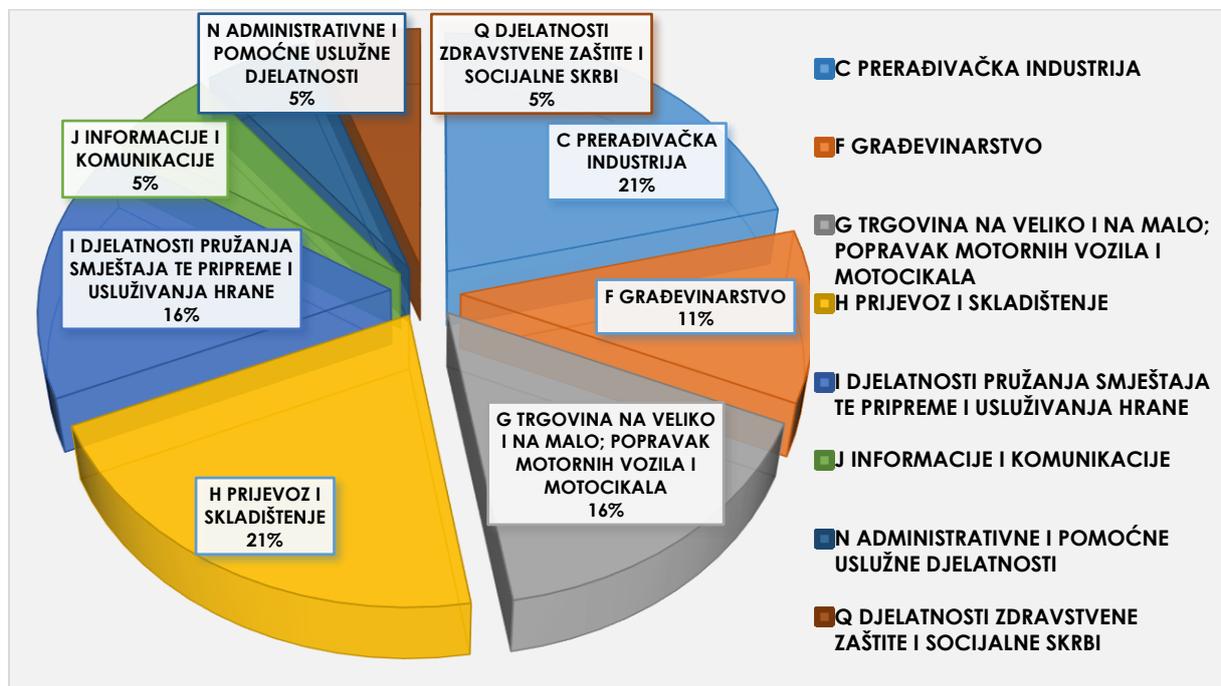
Uspoređujući podatke HZMO iz 2013., 2014. i 2015. godine (grafikon ispod) o broju zaposlenih po osnovama osiguranja (na dan 31.12), vidljiv je porast broja zaposlenih osoba na poslovima *Radnici kod pravnih osoba* (10 osoba više u odnosu na prethodne godine), te na poslovima *Radnici kod fizičkih osoba* (12 osoba više u odnosu na prethodne godine). U kategoriji zaposlenih kategoriziranih u skupini *Obrtnici* zaposlena je jedna osoba manje u odnosu na 2013. i 2014. godinu. Najmanji broj zaposlenih ulazi u kategoriju *Samostalnih profesionalnih djelatnosti* gdje je od ukupnog broja zaposlenih osoba u 2013., 2014. i 2015. godini (622 osobe) zaposleno svega 0,9% populacije, te se broj zaposlenih (2 zaposlene osobe) nije povećao tijekom navedenog razdoblja.

Grafikon 13: Zaposlene osobe u Općini Netretić na dan 31.12. u 2013., 2014., i 2015. godini prema vrsti zaposlenja (Izvor: HZMO)

Grafikon 14: Zaposleni prema djelatnostima na području Općine Netretić u 2014. godini (Izvor: HGK)

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, na području Općine Netretić u 2014. godini djeluje 19 tvrtki koje se ubrajaju u kategoriju malih poduzeća, te je u njima zaposleno sveukupno 36 osoba. Mala i velika poduzeća nisu zabilježena na području Općine u promatranom razdoblju (2013. i 2014. godina). Najveći broj tvrtki ubraja se u djelatnosti

„Prerađivačke industrije“ (šifra:C) u sljedećim djelatnostima: C16 - Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala; C20 - Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda; C25 - Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (sveukupno 4 tvrtke), te „Prijevoz i skladištenje“ (šifra:H) u djelatnostima: H49 - Kopneni prijevoz i cjevovodni transport; H52 - Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu (4 tvrtke). Od ostalih djelatnosti, udjele u tvrtkama imaju: djelatnost „Trgovina na veliko i malo; Popravak motornih vozila“ (šifra:G) u kojima udio imaju 3 tvrtke sa jednom zaposlenom osobom; „Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane“ (šifra:I) u kojima 3 tvrtke imaju četiri zaposlene osobe; „Građevinarstvo“ (šifra: F) sa tri zaposlene osobe u dvije tvrtke, „Informacije i komunikacije“ (šifra:J), „Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi“ (šifra:Q) koje imaju udjela u dvije tvrtke (svaka u jednoj djelatnosti), te „Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti“ (šifra:N) sa dvije zaposlene osobe unutar jedne tvrtke.

Tablica 13: Broj poduzeća i zaposleni na području Općine Netretić u 2014. godini (Izvor: HGK)

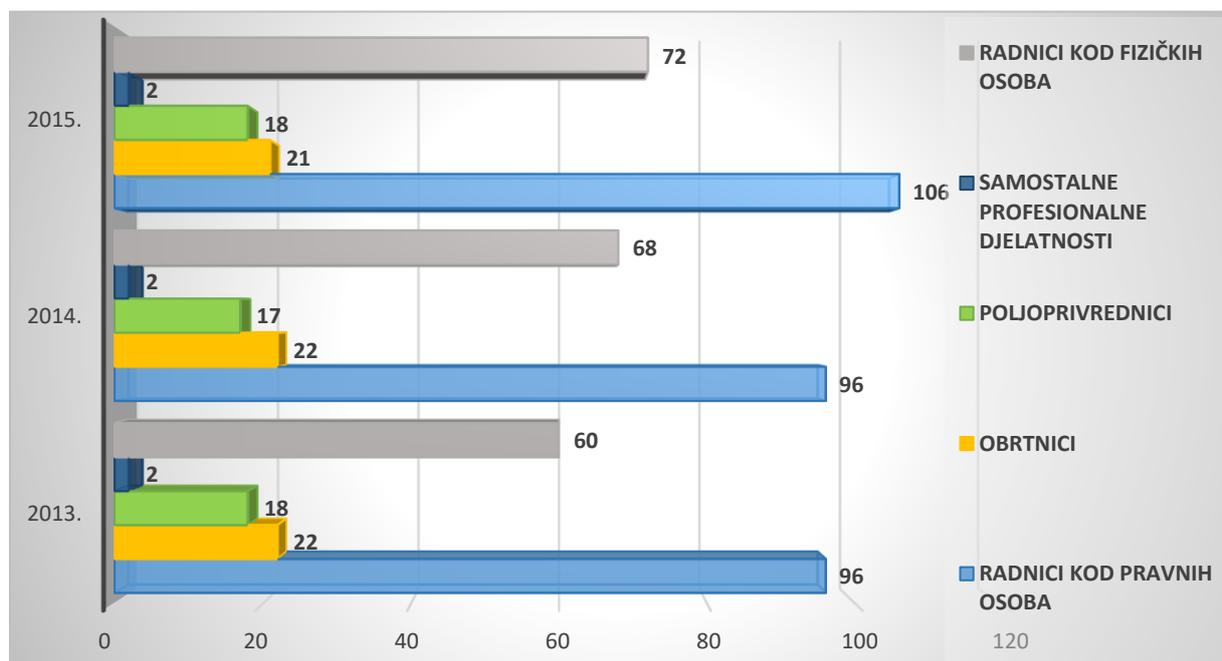
DJELATNOST		Broj tvrtki	Broj zaposlenih (krajem razdoblja)
šifra	Naziv	MALO	MALO
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	4	10
C16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	1	2
C20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	1	6
C25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	2	2
F	GRAĐEVINARSTVO	2	3
F41	Gradnja zgrada	1	0
F42	Gradnja građevina niskogradnje	1	3
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	3	1
G45	Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	1	1
G46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	1	0
G47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	1	0
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	4	9
H49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	3	7
H52	Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	1	2
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	3	4
I55	Smještaj	1	1

I56	Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	2	3
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	1	1
J63	Informacijske uslužne djelatnosti	1	1
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	1	2
N81	Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	1	2
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	1	6
Q87	Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem	1	6
	UKUPNO	19	36

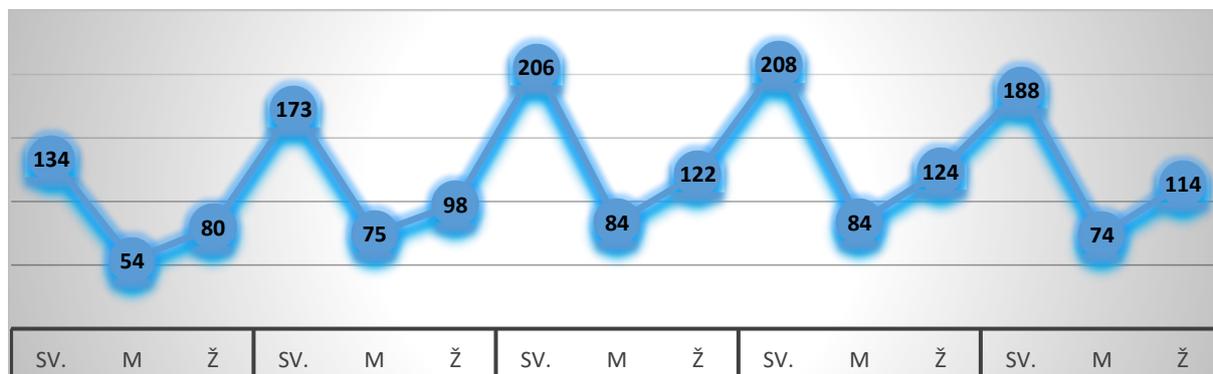
Ukupan prihod koji su tvrtke generirale na području Općine u 2014. godini iznosi 9.215.650 kuna, dok su ukupni rashodi u istom razdoblju 10.865.975 kuna. Djelatnosti koji u najvećoj mjeri sudjeluju u formiranju ukupnog prihoda Općine su sljedeće: *Prijevoz i skladištenje* (prihod od 6.483.204 kuna); *Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi*; *Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane*; *Prerađivačka industrija*; *Građevinarstvo*; *Informacije i komunikacije*; *Trgovina na veliko i malo*; *popravak motornih vozila i motocikala*.

Grafikon 15: Usporedba zaposlenih osoba na području Općine Netretić za razdoblje 2013.-2015. godine (Izvor: HZMO)

Grafikon 16: Kretanje registrirane stope nezaposlenosti na području Općine Netretić za razdoblje 2011.-2015. (Izvor: HZZ)

Prema podacima Statistike on – line (podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje) u petogodišnjem razdoblju (2011.-2015.) godine uočljiv je uzlazan trend kretanja nezaposlenosti do 2015. godine kada nezaposlenost pada za 10% u odnosu na prethodnu, 2014. godinu. Najveća vrijednost registrirane stope nezaposlenosti zabilježena je u 2014. godini kada je na području Općine evidentirano 208 nezaposlenih osoba, od kojih je 84 pripadnika muškog spola, te 124 pripadnice ženskog spola. Najmanja vrijednost registrirane stope nezaposlenosti zabilježena je u 2011. godini kada je zabilježena nezaposlenost od svega 15% u odnosu na navedeno razdoblje (2011.-2015.). U 2015. godini bilježimo registriranu stopu nezaposlenosti od 188 osoba u kojem žene učestvuju sa postotkom od 60 (%), dok je nezaposlenih pripadnika muškog spola svega 40% (74).

Uspoređujući podatke DZS na dan 31. ožujka za 2013. i 2014. godinu, od ukupnog broja zaposlenih žena (128) najveći dio zaposlen je u djelatnostima *Obrazovanje*, te *Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala*. U navedenom razdoblju (2013.-2014. godine) evidentan je porast broj zaposlenih (žena) u djelatnostima *Obrazovanje* gdje je zaposleno dvije osobe više u odnosu na prethodnu godinu. Za djelatnosti: *Prerađivačka industrija, Građevinarstvo, Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme usluživanja hrane, Financijske djelatnosti osiguranja, Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje, Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi* zabilježen je jednak broj zaposlenih žena.

1.5.DRUŠTVENI RAZVOJ ZAJEDNICE

1.5.1.PREDŠKOLSKI ODGOJ

Na području Općine ne postoji ustanova koja zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva za uslugama dječjeg vrtića, te je njegova izgradnja za područje Općine neophodna.

1.5.2.OSNOVNO I SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Na području Općine postoji jedna ustanova za stjecanje osnovnoškolskog obrazovanja djece. OŠ Netretić ima organiziranu nastavu u dvije smjene, te je unutar nje organizirana školska knjižnica i dodatne slobodne aktivnosti koje učenici mogu pohađati. Osam objekata na području Općine namijenjeno je obnovi i/ili opremanju (prenamjeni) zgrada u svrhe zadovoljavanja potreba lokalnog stanovništva za unapređenjem obrazovnih usluga. Na području Općine ne postoji niti jedna srednjoškolska ustanova, stoga učenici pohađaju srednje škole diljem Općine (Duga Resa, Karlovac).

1.5.3.VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Najveći dio studenata potrebe za stjecanjem visokoškolske naobrazbe zadovoljava pohađajući visoka učilišta u gradovima Zagrebu i Rijeci, dok se lokalnom stanovništvu također pruža mogućnost zadovoljenja obrazovnih potreba u gradu Karlovcu gdje se nalazi Veleučilište u Karlovcu, te POUKA - Pučko otvoreno učilište za stjecanje programa cjeloživotnog obrazovanja.

1.5.4.SPORTSKA I OPĆA INFRASTRUKTURA

Od općih građevina na području Općine koje lokalno stanovništvo koristi u svrhe rekreacije i zabave, te promoviranja kulturnih aktivnosti sve građevine namijenjene su obnovi/opremanju, te se odnose na vatrogasne domove (8 vatrogasnih domova koji nemaju projektну dokumentaciju za uređenje/opremanje) i društvene domove (2 društvena doma koji nemaju projektну dokumentaciju za uređenje, Društveni dom Mračin koji posjeduje izrađeni Glavni projekt za rekonstrukciju). U svrhe promoviranja zdravog načina života na području Općine

organizirano je nekoliko društvenih građevina sportskog karaktera od kojih je 1 građevina uređena i u funkciji, dok su 3 građevine namijenjene obnovi/opremanju (te nemaju projektnu dokumentaciju).

1.5.5.CIVILNO DRUŠTVO

Prema podacima Ministarstva uprave, na području Općine djeluju 23 aktivne udruge navedene u tablici ispod, te novoosnovana udruga KUD „Sveti Fabijan“ koja nije obuhvaćena podacima Ministarstva uprave, ali je aktivna na području Općine, te je stoga uvrštena u navedenu tablicu.

Tablica 14: Popis organizacija civilnog društva na području Općine Netretić

REDNI BROJ	UDRUGA	SJEDIŠTE
1.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO JARČE POLJE-STRAŽA	Jarče Polje
2.	LOVAČKO DRUŠTVO "SRNJAK" NETRETIĆ	Netretić
3.	KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO NETRETIĆ	Netretić
4.	OBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO MRAČIN	Mračin
5.	KLUB "RANČ" MALI MODRUŠ POTOK	Netretić
6.	KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO "PAURIJA"	Dubravčani
7.	ŠPORTSKO DRUŠTVO "LUJZIJANA"	Donje Prilišće
8.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO NETRETIĆ	Netretić
9.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO KUNIĆI	Netretić
10.	SPORTSKA UDRUGA DOBRA	Novigrad Na Dobri
11.	LOVAČKA UDRUGA "JELEN" JARČE POLJE	Jarče Polje
12.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO VUKOVA GORICA-GLAVICA	Vukova Gorica
13.	NOGOMETNO KLUB "DOBRA" NOVIGRAD NA DOBRI	Netretić
14.	VATROGASNA ZAJEDNICA OPĆINE NETRETIĆ	Netretić
15.	KLUB BORILAČKIH VJEŠTINA "SOKOL" NETRETIĆ	Netretić
16.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO ZAGRADCI	Zagradci
17.	POGREBNA UDRUGA "SVETA ANA" DUBRAVCI	Dubravčani
18.	DRUŠTVO PRIJATELJA NOVIGRADA NA DOBRI "FRANKOPAN"	Novigrad Na Dobri
19.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO PRILIŠĆE	Netretić
20.	UDRUGA ZA OČUVANJE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE "ZORA" - PRILIŠĆE 1925	Srednje Prilišće
21.	KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO "SVETI FABIJAN" ZAGRADCI	Zagradci
22.	LOVAČKO DRUŠTVO "ŠLJUKA" PRILIŠĆE	Vukova Gorica
23.	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO DUBRAVCI	Netretić
24.	KUD „SVETI FABIJAN“	Zagradci

Od udruga iz kulturne domene i sportskih društava na području Općine, najpoznatiji su: „**KUD Pavurija**“ koje je osnovano u svibnju 2015. godine, te je organizirano u četiri sekcije: zbor i folklor, tamburaši, glumačka i etno – sekcija. Društvo broji 70-ak članova od kojih je 30-ak aktivno, te redovito sudjeluju na kulturnim manifestacijama (“Susreti Novigrada”, “Jesen u Dugoj Resi”, Županijska smotra u Ogulinu i sl.). Na godišnjicu djelovanja otvorili su etno-kuću u Dubravcima čiji postav čine autentični predmeti iz svakodnevnog života, narodne nošnje i ručni radovi. Kuća ima tradicionalne vrijednosti, te je pored izložbenog, postala i mjesto prikazivanja tradicionalnih zanata i običaja; „**KUD Netretić**“ koje je osnovano u svibnju 1995. godine, te broji oko 30-ak aktivnih članova. Pored folklorno-pjevačke, društvo ima i tamburašku sekciju, te njeguje tradicionalne narodne izričaje poput izvornih pjesama, plesova i običaja. KUD Netretić zadužen je za promicanje kulturne baštine, stoga je u te svrhe kompletiralo dio muške i ženske narodne nošnje, dalo nekoliko uveza narodnih popijevaka i radova iz područja narodne tradicije, te je također izdalo monografiju o petogodišnjem djelovanju. Nastupi (kojih je do sada bilo 60-ak) uglavnom se odvijaju na području Općine, te diljem županije od Ribnika, Generalskog Stola, Duga Rese i Karlovca pa sve do Ogulina; „**Društvo prijatelja Novigrada na Dobri “Frankopan”**“ osnovano je u prosincu 1998. godine u svrhe promicanja kulturno povijesnih, etnoloških i ekoloških osobitosti cijelog novigradskog kraja. Kako bi se stvorili preduvjeti za razvoj turizma, te omogućilo da ovaj dio Općine zaživi, društvo se orijentiralo na zaštitu i obnovu starog frankopanskog grada Novigrada, te mosta na rijeci Dobri; „**KUD Stative**“ osnovano je 2009. godine s ciljem promicanja, sređivanja i prezentiranja svekolikog narodnog stvaralaštva Gornjih i Donjih Stativa. Djelatnost društva se sastoji u istraživanju, pripremanju i izvođenju narodnih pjesama i plesova; njegovanju narodne i umjetničke, vokalne i instrumentalne glazbe; sabiranje, evidentiranje, konzerviranje i predstavljanje predmeta tradicijske vrijednosti za etno zbirku; te njegovanju svih drugih vrijednosti narodnog stvaralaštva: kulturno – umjetničkog i prosvjetnog života kraja i okolice. 40 članova djeluje u folklornoj, dječjoj folklornoj, dramskoj i starinarskoj sekciji; Godine 1925. napredni mještani i mladi obrtnici osnovali su Tamburaško i prosvjetno društvo „**ZORA**“, koje je tada bilo nositelj prosvjetiteljstva u našem kraju a djelovalo je u četiri sekcije s posebnim stvaralačkim zanosom. Sadašnji naziv udruga ima od 2008. godine. Osnovna djelatnost je: očuvanje kulturne i prirodne baštine; održivi razvoj; popularizacija narodnih tradicija i stvaralaštva na svim područjima kulturnog, umjetničkog i društvenog života našega kraja; razvijanje kulturnog i prosvjetnog stvaralaštva. Društvo od osnutka ima „farkaš“ tambure a godine 1996. nabavljene su nove. Osnovna načela djelovanja su: načelo neovisnosti i javnosti;

načelo demokratičnosti i neprofitnosti; načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu, u razvoju, praćenju, provođenju i vrednovanju javnih politika, kao i u oblikovanju javnog mnijenja. U posljednjih 20 godina udruga je prepoznata kao važan subjekt u brojnim društvenim i kulturnim, ali i gospodarskim događanjima na prostoru naše župe, općine, županije, LAG-a Vallis Colapis, ali i izvan granica Hrvatske. Udruga ima 120 članova.

1.5.6. ZDRAVSTVO

Na području Općine javna zdravstvena infrastruktura (primarna zdravstvena zaštita) organizirana je u obliku zdravstvene ambulante opće medicine. Za bolničke usluge, kao i usluge Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije (za potrebe sekundarne razine zdravstvene zaštite, te preventivne i sanitarne zaštite) stanovnici Općine odlaze u susjedne općine. Kako bi se omogućila njega, odgoj i skrb osobe treće životne dobi na području Općine uređena su 4 doma za starije osobe, te njihove usluge koristi 75 korisnika. Socijalni status Općine popraćen je jednom udomiteljskom obitelji koja broji dva korisnika, dok se iz proračuna Općine godišnje izdvaja 128.000,00 kuna za usluge socijalne skrbi čiji je broj korisnika 71, te o njima kompletnu brigu vodi podružnica u Dugoj Resi.

1.6. FIZIČKA INFRASTRUKTURA

1.6.1. CESTOVNI PROMET

Područjem Općine prolazi nekoliko važnih državnih i županijskih prometnica, kao i nekoliko povijesnih: dvije državne ceste - državna cesta D6 od Metlike prema Karlovcu, državna cesta D3 Zagreb-Rijeka, autocesta Rijeka-Zagreb sa čvorom u Novigradu na Dobri. Na području Općine nalazi se 110 km nerazvrstanih cesta, dok je 44 km neasfaltirano.

1.6.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Kroz područje Karlovačke županije prolaze željeznički koridori od velikog značaja, a odnose se na željezničku prugu Zagreb-Rijeka i Zagreb-Split s čvorištem u Oštarijama (kod Ogulina). Od ostalih koridora značajna je jednokolosječna neelektrificirana željeznička pruga Karlovac-Kamanje izgrađena 1912. godine koja se spaja i na slovensku željezničku mrežu, prugu Metlika-Novo Mesto.

1.6.3. TELEKOMUNIKACIJE

Na području Općine telekomunikacijske usluge fiksne telefonije obavlja HT, a mobilnu telefoniju pokrivaju tri dobavljača preko pozivnih brojeva 091, 098 i 099, te 095 sa svojim baznim postajama. Unatoč svemu, fiksna telefonija ima veću prisutnost i korištenje od mobilne.

1.6.4. ELEKTROOPSKRBA

Elektroenergetski sustav na području Karlovačke županije ima tri proizvodna objekta: HE Gojak, HE Lešće i HE Ozalj. Područje Karlovačke županije, koje pokriva ELEKTRA Karlovac, napaja se iz: - TS 110/35 kV POKUJE - TS 110/10(20)/10 kV DUBOVAC - TS 110/35/10 kV ŠVARČA - TS 110/35 OŠTARIJE - 12 TS 35/10 kV u vlasništvu HEP-ODS - 4 TS 35/10 u vlasništvu većih kupaca - 1190 TS 10/04 kV, te 74 u vlasništvu većih kupaca električne energije. U budućem (četverogodišnjem) razdoblju na području Karlovačke županije, planirano je uvođenje 20 kV napona. Također je planirana izgradnja 110 kV dalekovoda od TS 35/10 kV OZALJ, koji bi služio kao drugi smjer napajanja grada Ozlja i općine Kamanje, Ribnik, Netretić, Krašić i Žumberak; rekonstrukcija TS 35/10 kV OZALJ i TS 35/10kV TUŠMER; te poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom postojećih kupaca, revitalizacija postojeće opreme i niz manjih investicija za manje kupce. Pokrivenost električnom mrežom na području Općine je 99-postotna, te je na nju priključeno 1.100 kućanstava.

1.6.5. OPSKRBA PLINOM

Područjem Karlovačke županije prolazi Jadranski naftovod, dok područjem Općine prolazi magistralni plinovod Karlovac/Pula (DN 500/75).

1.6.6. VODOOPSKRBA I ODVODNJA

Isporučitelj vodne usluge javne vodoopskrbe na području Općine Netretić je komunalno poduzeće Komunalno Duga Resa d.o.o., Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac, te Komunalno Ozalj d.o.o. Vodoopskrbnim sustav kojim upravlja Komunalno Duga Resa d.o.o. opskrbljuje se područje Općine Netretić, te susjedne općine: Generalski Stol, Bosiljevo, Krnjak i Barilović,

te grad Karlovac. Vodoopskrbni sustav otvorenog je tipa s jednokratnim korištenjem vode, te se Općina Netretić ubraja u područje opskrbe sa sjeverne strane Mrežnice. Rubnu točku vodoopskrbnog područja čini mjesto Završje Netretičko gdje se nalazi jedan od objekata ispostave vode koji snabdjevaju cjelokupno područje. Zahvatišta na području Općine (otvoreno vodozahvatište „Novigrad na Dobri“ i „Završje“) čine više od polovice zahvaćenih količina vode cjelokupnog sustava vode ovog područja. Proces kojim se vrši skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode za piće odvija se potisnim cjevovodom kojim se voda nakon zahvatne građevine dovodi do uređaja za kondicioniranje (**Vodozahvatištem „Novigrad na Dobri“**). Kako bi se izravnale oscilacije u potrošnji vode tlačenjem vode do vodospreme "stara Vidanka" $V = 1000 \text{ m}^3$ se osiguravaju operativne rezerve vode. Povećanje broja stanovnika rezultiralo je potrebom za izgradnjom nove vodospreme - "nova Vidanka $V = 800 \text{ m}^3$ koja je uključena u vodoopskrbni sustav „Duga Resa“. **Vodozahvatište „Završje“** egzistira ispostavom vode građevinom za kaptažu izvora Popošćak, iz koje se crpnom stanicom "Završje" (kapaciteta $q_{crp} = 10,0 \text{ l/sek}$) puni vodosprema " Završje-Sv. Križ" $V = 500 \text{ m}^3$. Gravitacioni cjevovod vodu dovodi do vodospreme " Podbil " $V = 250 \text{ m}^3$ na koju je priključen vodovod " Netretić-Vukova Gorica ". Preostali ogranci vodoopskrbne mreže, koji su vezani na istu ispostavu su vodovod „Vinski Vrh“ i vodovod " Dubravci - Zvečaj. Odvodnja unutar Općine još uvijek nije riješena na zadovoljavajući način. Obzirom na neadekvatno korištenje lokalnih vodovoda na području Općine karakteristični su veliki gubici vode, te se kao jedan od ključnih problema javlja nekontrolirano povećanje priključaka. Veliki problem stvara slijevanje kanalizacije i otpadnih voda u potoke (bez pročišćavanja). Preostala naselja na području Općine imaju vrlo loše stanje odvodnje sanitarne vode, većinom se radi o kućnim septičkim jamama, koje su vrlo često loše izvedene tako da je prisutan veliki nekontrolirani ispušt u okolni teren i obližnje vodotoke. Naročito je to prisutno kod odvodnje seoskih domaćinstava sa većim brojem sitne i krupne stoke. Na području Općine pokrivenost vodoopskrbnim sustavom iznosi 97% s cca 1.060 kućanstava priključenih na vodovod.

1.6.7.GOSPODARENJE OTPADOM

Komunalnu djelatnost skupljanja odvoza i odlaganja komunalnog otpada na području Općine Netretić obavlja Mull - trans d.o.o. Na području Općine kvalitetno zbrinjavanje otpada još uvijek nije u potpunosti riješeno, te je navedeno neophodno kako bi se očuvali prirodni resursi, te spriječili ekološki problemi. U organizirani sustav prikupljanja otpada uključena su sva

naselja koja su obuhvaćena područjem Općine (njih 42). Na području Općine je više manjih neuređenih odlagališta otpada. Otpad iz svih naselja se organizirano odvozi izvan Općine na deponij na području Grada Karlovca. Na području Općine također je postavljeno 11 zelenih otoka za odvojeno prikupljanje otpada na lokacijama naselja Netretić i Jarče polje, te su u svrhe smanjenja količine komunalnog otpada i potrebe za razvrstavanjem postavljeni dodatni otoci u naseljima Dubravci i Zagradci i dodatne posude od 240 litara za papir i staklo u naseljima Mračin, Donje Stative, Novigrad, Skupica, Srednje Prilišće, Završje i Kunići.

1.7. INSTITUCIONALNI OKVIR I FINANCIJSKI IZVORI ZA UPRAVLJANJEM RAZVOJEM

1.7.1. DJELATNOST OPĆINE

Općina Netretić jedinica je lokalne samouprave utvrđena Zakonom o područjima županija, gradova i općina u RH sa sjedištem u Netretiću. Pored istoimenog naselja, Općina obuhvaća 42 naselja.

Tijela Općine su Općinsko vijeće i Općinski načelnik. Općinsko vijeće donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine, te druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i Statutom, i kao takvo predstavlja građane. Općinsko vijeće sastavljeno je od vijećnika, te predsjednika i potpredsjednika koji se biraju većinom glasova svih članova Općinskog vijeća. Općinski načelnik predstavlja izvršno tijelo općine, te njegov mandat traje četiri godine.

1.7.2. UPRAVNA TIJELA

U svrhu obavljanja dužnosti u vidu poslova državne uprave prenijete na Općinu, te poslova iz samoupravnog djelokruga Općine, Općina Netretić ustrojila je Jedinствeni upravni odjel koji izvršava i osigurava provedbu zakona, odluka, općih i pojedinačnih akata Općinskog vijeća, te poslove državne uprave prenijete u djelokrug Općine, prati stanje u područjima iz svoga djelokruga i o tome izvještava Općinskog načelnika, priprema nacрте odluka i drugih općih akata koje donosi Općinsko vijeće, nacрте akata koje donosi Općinski načelnik, te izvješća, analize i druge materijale iz svog djelokruga za potrebe Općinskog vijeća i Općinskog načelnika, pruža stručnu pomoć građanima u okviru prava i ovlasti Općine, podnosi izvješća

Općinskom načelniku o svom radu, te obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i ovim Statutom. Jedinstvenim upravnim odjelom upravlja pročelnik kojeg imenuje načelnik.

2.SWOT ANALIZA PODRUČJA

SWOT analiza (S-strength, W-weakness, O-opportunities, T-threats) metoda je strateškog planiranja kojom se analiziraju snage i slabosti određene organizacije, sustava ili područja, odnosno prilike i prijetnje koje dolaze iz vanjskog okruženja. Kako bi se utvrdile razvojne potrebe i ključni potencijali područja Općine, te identificirali pojedini problemi i nedostaci navedenog područja, potrebno je izvršiti analizu specifičnih problema, prepoznati razvojne karakteristike Općine, te na osnovu toga identificirati kvalitetnu strategiju razvoja. Izradi SWOT analize na području Općine prethodila je komunikacija sa lokalnim dionicima koja se održavala putem radionica, slanja upitnika, te usmene i elektroničke komunikacije. Sekundaran izvor informacija prilikom izrade SWOT analize korištenje je podataka iz prostorno-planskih dokumenata, strategija razvoja Karlovačke županije, te ostalih javnih publikacija (HGK, HZMO, DZS i sl.)

Tablica 15: SWOT analiza Općine Netretić (Izvor: Vlastita izrada)

PRIRODNI/KULTURNI RESURSI/INFRASTRUKTURA	
SNAGE (SADAŠNJE POVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje
Značajni i dobro očuvani prirodni resursi	Očuvana prirodna baština odnosi se na bioraznolikost prostora, koju prati dobro očuvano stanje okoliša (nepostojanje bilo kakvog zagađenja uzrokovanog razvojem industrije), te ljepote krajolika u vidu rijeka Dobre i Kupe, kao i dobro očuvano bogatstvo šuma.
Područje očuvanog krajolika pogodnog za život	Područja očuvanog krajolika prisutna su na razini cijele Općine, te se posebno ističu područja: uz rijeku Kupu, Jakovci, Bogovci, Kunići, te sela Završje, Pišćetke, Kolenovac.
Bogata materijalna i nematerijalna kulturna baština	Na području Općine registrirano je 13 nepokretnih kulturno-povijesnih dobara od kojih su najznačajniji: Stari grad Novigrad, Crkva Uznesenja BDM u Novigradu, te Most na Dobri. Navedeno predstavlja veliku turističku atrakciju, te svake godine privlači brojne domaće i inozemne turiste. Zaštićene kulturno-povijesne znamenitosti predstavljaju osnovne preduvjete razvoja turizma.
Povoljan geografski položaj	Povoljan geoprometni položaj obilježen je prometnicama državnog i međunarodnog značenja (prometnice D3 i D6) koje prolaze južnim dijelom Općine, te spajaju južni dio Hrvatske (Dalmaciju) sa Primorjem i Istrom. Međunarodni značaj očituje se blizinom slovenske granice (duž toka rijeke Kupe) preko koje je RH povezana sa Austrijom i Europom.
Povoljne klimatske značajke	Povoljni klimatski uvjeti (područje kontinentalne klime) bez velikih klimatskih razlika stvara povoljne uvjete za razvoj poljoprivrednih djelatnosti (ratarstvo, povrtlarstvo, vinogradarstvo)
SLABOSTI (SADAŠNJE NEPOVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	

Element	Obrazloženje
Neujednačena razvijenost komunalne infrastrukture	Nerazvijenost komunalne infrastrukture očituje se u nedovoljno razvijenoj prometnoj infrastrukturi (prometnice lošeg standarda, loša prometna signalizacija), neučinkovitoj i nedostatnoj javnoj rasvjeti, te općenito lošem stanju odvodnje i vodoopskrbe (loše stanje vodovodne mreže, nedostatak sistema odvodnje i pročišćivača otpadnih voda, loš pristup i uređenje vodotoka). Problemi se također javljaju na području elektroenergetske mreže koja je zastarjela, te kao takva energetske neučinkovita.
Nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura	Nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura odraz je neujednačene naseljenosti na području Općine, stoga se javljaju neravnomyernosti u pogledu nedovoljno razvijenog kanalizacijskog sustava, odvodnje otpadnih voda, te loše organizacije prilikom sakupljanja komunalnog otpada.
Nedovoljna iskorištenost alternativnih izvora energije	Obzirom na prisutnost manjih hidrocentrala na rijekama (hidrocentrala Lešće na Dobri), na području Općine javljaju se slabosti u obliku manjka iskorištenosti solarne energije kao jednog od glavnih izvora alternativnih oblika energije.
Nedovoljna iskorištenost prirodnih resursa	Nedovoljna iskorištenost prirodnih resursa očituje se u nedostatnom iskorištavanju krajolika u turističke svrhe, lošem gospodarenju šumama, zapuštenosti i usitnjenost poljoprivrednih zemljišta, zastarjeloj tehnologiji, neuređenim i nepristupačnim vodotocima, te lošem gospodarenju fondom divljači i ribljim fondom.
Daljnje propadanje infrastrukture u slučaju nedostatnih ulaganja	Na području Općine potrebna su infrastrukturna ulaganja u nekoliko segmenata: popravak lokalnih cesta, obnova vodovodne mreže, ulaganja u pogledu sistema odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
Nedovoljno razvijena prometna povezanost unutar Općine	Slaba prometna povezanost unutar Općine rezultat je nedovoljno razvijene mreže javnog prijevoza (slaba povezanost s Karlovcem i Duga Resom).
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Održivo korištenje prirodne baštine	Očituje se u održivom korištenju prirodnih resursa (nezagađenost rijeka) i kulturne baštine (započeta obnova Starog grada Novigrad), te gradnjom pročišćivača kojim će se spriječiti daljnja zagađenja na području Općine.
Prenamjena napuštenih društvenih objekata u gospodarske ili socijalne sadržaje	Kako bi se unaprijedila kvaliteta života lokalnog stanovništva, potrebno je u funkciju staviti objekte društvene namjene koji su na području Općine devastirani ili izvan funkcije. U te svrhe, na području Općine planirano je uređenje kulturnih i vjerskih objekata (dvorci, crkve) i njihovo stavljanje u turističke funkcije, prostorija napuštenih školskih zgrada, te društvenih domova.
Izgradnja i opremanje društvene infrastrukture	Na području Općine neophodna je revitalizacija društvene infrastrukture u vidu napuštenih školskih zgrada (škola Završje, škola Stative, škola Kunići), te društvenih domova koje je potrebno obnoviti ili staviti u funkciju (DD Netretić, DVD Skupica). Na području Općine potrebna je izgradnja odgojne institucije u vidu predškolske ustanove (vrtić).
Davanje poticaja za alternativne izvore energije	Davanje poticaja za izgradnju pogona koji će koristiti alternativne izvore energije (mini hidroelektrane, solarne elektrane); planirana energetska obnova zgrada.
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	

Element	Obrazloženje
Propadanje kulturne baštine	Javlja se zbog manjka financijskih sredstava neophodnih za obnovu postojeće baštine (crkva svete Katarine i orgulje unutar nje, nedovoljna ulaganja u obnovu Starog grada Novigrad i Kamenog mosta)
Elementarne nepogode	Vremenske neprilike javljaju se u obliku tuče i mraza, te se kao posljedica toga javlja poplavljanje dijelova ceste uz rijeku Dobru. Prilikom jačeg grmljavinskog nevremena dolazi do redovnog nestanka struje, interneta ili prekida telefonskih linija. Elementarne nepogode javljaju se i u obliku suša, stoga je nepostojanje sustava za navodnjavanje polja dodatno opterećenje za cijelo područje Općine.
Nedovoljno razvijen sustav gospodarenja otpadom	Javlja se na državnoj razini
Nekontrolirano korištenje prirodnih resursa	Javlja se uslijed nekontrolirane sječe šuma, te pretjeranog korištenja rijeka za proizvodnju električne energije (uslijed rada hidroelektrana Lešće pojavljuju se prirodne nepravilnosti u pogledu korozije obale rijeke Dobre)

GOSPODARSTVO	
SNAGE (SADAŠNJE POVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje
Dobra posjećenost tradicionalnih manifestacija	Velik broj udruga na području Općine rezultat je njege višestoljetne tradicije te sukladno tome i održavanja manifestacija na području Općine (proslava Velike Gospe u Novigradu, Jesen u Pauriji (Dubravci)) koji svake godine privlače brojne posjetitelje
Uvjeti za razvoj specifičnih oblika turizma koji trenutno nisu razvijeni	Na području Općine postoje uvjeti za razvoj selektivnih oblika turizma kao što su seoski turizam, biciklizam, lovni turizam.
Povoljni uvjeti za razvoj ekološki orijentirane poljoprivrede sa visokom dodanom vrijednosti	Povoljni klimatski uvjeti za bavljenje poljoprivredom, te kvalitetno obrađena tla posebne kvalitete stvaraju preduvjete za bavljenje poljoprivredom, odnosno proizvodnju zdrave hrane u manjim količinama, te unaprjeđenje poljoprivrednih grana u vidu stočarstva i vinogradarstva.
Veći broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava	Na području Općine registrirano je 147 PG koja djeluju u obliku obiteljskih gospodarstava, te njeguju uzgoj ratarskih kultura, vinograda i voćnjaka.
SLABOSTI (SADAŠNJE NEPOVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje
Nepostojanje udruživanja gospodarstvenika u interesne skupine, klastere, udruge, zadruge na razini Općine	Obzirom na važnost povezivanja gospodarstvenika sa lokalnih područja u svrhe bolje promocije proizvoda, te lakšeg nastupa na tržištu, na području Općine potrebno je udruživanje šire skupine lokalnih dionika iz različitih interesnih skupina
Needuciranost stanovnika i gospodarstvenika o potencijalu turizma ruralnog područja uz slab marketing i informiranost	Na području Općine postoji nedovoljno razvijena svijest lokalnih ljudi o mogućnostima razvijanja pojedinih grana turizma, odnosno unaprjeđenja proizvodnih mogućnosti i stvaranja lokalnih brendova kao rezultat nedovoljne informiranosti lokalnog stanovništva i ne korištenja lako dostupnih marketinških alata.
Neiskorištenost selektivnih oblika turizma i povezivanje istih sa trenutnom proizvodnjom i uslugama	Seoski, rekreacijski, lovni, ribolovni oblici turizma koji su ostvarivi nisu dovoljno ili nimalo iskorišteni. Nedovoljno plasiranje turističkih i drugih proizvoda lokalnih gospodarstvenika kroz razvijene selektivne oblike turizma.

PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Preduvjeti za razvoj specifičnih oblika turizma	Biciklizam, seoski turizam (agroturizam, ruralni turizam, eno gastronomski turizam), zdravstveni i sportski turizam – pješačenje, trčanje, biciklizam, veslanje na rijekama, relaksacija u prirodnom okruženju čija je iznimna očuvanost velika značajka ovoga kraja, lovni i ribolovni turizam, kamping i robinzonski turizam, te unaprjeđenje manifestacijskog turizma (vjerske, kulturne, sportske manifestacije)
Uključivanje kulturno – umjetničkih manifestacija u turističku ponudu	Proslave na području Općine Netretić (Velike Gospe, Dan škole, Dan Općine) mogu biti sadržajno bogatije i time atraktivnije uz uključivanje bitnih aktera različitih područja djelovanja
Povoljne poslovne mogućnosti vezane uz ruralne krajeve	Niži određeni fiskalni i parafiskalni nameti, mogućnost korištenja sredstava iz EU fondova za razvijanje novih i postojećih gospodarskih djelatnosti širokog spektra
Preduvjet za daljnji intenzivniji razvoj gospodarske djelatnosti koja je trenutno aktivna na području JLS	Hotel Amarilis Vinski Vrh, Vincetinum Novigrad na Dobri – pastoralni centar i hodočasnički dom, Motel Dobra (Jarče Polje), te njega tradicionalnih poljoprivrednih kultura: voćarstvo, vinogradarstvo, povrčarstvo
Održivo gospodarenje šumama	Obzirom da šumske površine zauzimaju veći dio Općine, te predstavljaju veliko prirodno bogatstvo za predmetno područje, postojanje istih stvara preduvjete za održivo gospodarenje, te razvoj popratnih djelatnosti (ekološki, lovni i seoski turizam). Radi očuvanja prirodne bioraznolikosti predložena je zaštita park-šume Novigrad na Dobri. Održivim gospodarenjem šumama ostvaruje se prilika za razvoj šumarskih i ostalih komplementarnih djelatnosti
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Slaba informiranost o mogućnostima razvoja	Nedovoljna educiranost lokalnog stanovništva o korištenju poticajnih mjera i EU fondova, te mogućnosti izgradnje i plasiranja lokalnih proizvoda na tržište
Neriješeni imovinsko - pravni odnosi	Neriješeni imovinsko-pravni odnosi ne dozvoljavaju racionalno upravljanje, ulaganje i korištenje imovine, objekata i infrastrukture. Također navedeno dovodi do nemogućnosti ulaganja bespovratnih poticajnih sredstava
Manjak financijskih sredstava	Za održavanje komunalne infrastrukture, kulturne baštine, prirodnih resursa i okoliša, za poticanje obrazovanja, za poticanje rada udruga i sl..

LJUDSKI RESURSI	
SNAGE (SADAŠNJE POVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje
Udruge građana pokrivaju razna područja društvenog djelovanja	Na području Općine djeluju sveukupno 24 udruge koje sudjeluju u kulturnim manifestacijama diljem općine, te očuvanjem i promicanjem tradicionalnih manifestacija (narodni običaji, plesovi) i starih zanata potpomažu razvoju turizma i cijele lokalne zajednice. Najznačajniji KUD-ovi koji djeluju na području Općine su: KUD Netretić, KUD Paurija, KUD Stative, Društvo prijatelja Novigrada na Dobri „Frankopan“.

Kvaliteta životnih uvjeta	Kvaliteta života lokalnog stanovništva na području Općine očituje se dobro očuvanim prirodnim resursima i netaknutoj prirodi što stanovnicima ovoga kraja otvara mogućnosti bavljenja ekološkom poljoprivredom, te njegu tradicionalnog stila života u pogledu bavljenja stočarstvom, poljoprivredom i sl. Također smireni životni tempo predstavlja alternativu stresnom užurbanom gradskom životu što predstavlja trend koji je globalno prisutan uz očekivanja daljnjeg trenda popularizacije istog
SLABOSTI (SADAŠNJE NEPOVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje
Negativni prirodni prirast stanovništva	Na području Općine vidljiv je negativni prirodni prirast (veći broj umrlih u odnosu na živorođene), te je on odraz nepodobne dobno-spolne strukture stanovništva, odnosno faktora koji na nju utječu (prosječna starost stanovništva i indeks starosti).
Trend starenja stanovništva	Trend starenja stanovništva prisutan je na području Općine kao i na području cijele Karlovačke županije, te se javlja kao rezultat većeg omjera starog u odnosu na mlado stanovništvo. Na području Općine broj stanovnika starosne kategorije 65+ godina iznosi 717 (Popis 2011.), dok udio mlade populacije (starosne kategorije 0-19 godina) u brojkama iznosi 404 stanovnika.
Nizak udio visokoobrazovanog stanovništva	Visokoobrazovno stanovništvo čini svega 5% ukupne populacije od promatrane obrazovne strukture stanovništva (2,531). Na području Općine evidentan je nizak udio stanovništva visokog obrazovanja u djelatnostima šumarstva, poljoprivrede i turizma.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Razvijeno civilno društvo (Udruge) koje promiče vrijednosti Općine	Na području Općine nalaze se brojne udruge koje pokrivaju razna područja društvenog djelovanja, te ostvaruju vrhunske rezultate (KUD Paurija, Udruga Zora Prilišće, DVD Zagradci, LD Srnjak Netretić). Uz ovakve rezultate, otvara se mogućnost plasiranja nastupa izvan Općine, te promicanja tradicionalnih vrijednosti izvan područja lokalnog djelovanja.
Razvoj i unapređenje sustava cjeloživotnog obrazovanja	Na prostoru Općine potrebno je uvesti dodatna usavršavanja (posebice u sektoru poljoprivrede gdje leži najveći potencijal prilikom zapošljavanja) kako bi se mladim ljudima otvorio novi pristup, te stvorili dodatni uvjeti izbora na tržištu rada. Potrebno je usavršiti programe unaprjeđivanja (poticanjem stipendiranja) kako bi se poljoprivrednicima dali novi uvidi u pogledu usavršavanja.
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Siva ekonomija i rad na crno	Nelojalna konkurencija, nedovoljne zakonske regulative (kontrole)
Negativan demografski trend	Ovakav trend kretanja stanovništva odraz je nepostojanja prirodnog rasta na području cijele županije.

PODUZETNIŠTVO	
SNAGE (SADAŠNJE POVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje

Povoljne cijene nekretnina	Povoljne cijene stambenih prostora, poslovnih prostora i zemljišta čine ovo područje atraktivnom lokacijom za brojne investitore. Veliku prednost čini blizina urbanih središta (Karlovac). U tijeku je Program namjene i uređenja prostora za stambene objekte u Dubravcima kojim će se mladim parovima ponuditi kvalitetno rješenje stambenog pitanja u vidu komunalno opremljenog stambenog prostora opremljenog za kupnju.
SLABOSTI (SADAŠNJE NEPOVOLJNE ZNAČAJKE OPĆINE NETRETIĆ)	
Element	Obrazloženje
Nedovoljna razvijenost poduzetničke aktivnosti	Poduzetnička aktivnost na području Općine nedovoljno je razvijena u područjima poljoprivrede, šumarstva i turizma; također je prisutan nedovoljan broj stanovništva koji se bavi tradicionalnim obrtima. Nedovoljno razvijena grana poduzetništva odraz je nepostojanja udruživanja gospodarstvenika.
Nedovoljna edukacija i pomoć poduzetnicima o njihovim mogućnostima korištenja sufinanciranja i povlačenja sredstava iz Europske unije	Nedostatna informiranost poduzetnika o mogućnostima plasmana proizvoda na tržište, te mogućnostima kreditiranja poduzetničkih aktivnosti i apliciranja projekata ne EU fondove vode ka slabljenju poduzetničke aktivnosti.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Privlačenje domaćih i stranih investitora	Na području Općine neophodno je pokretanje poduzetničke aktivnosti, te identifikacija razvojnih mogućnosti kako bi se uređenjem imovinsko-pravnih odnosa, te uvođenjem šireg spektra informacija o razvoju poduzetničkih ideja stvorili preduvjeti za promoviranje općine u svrhe privlačenja većeg broja ulagača koji će osnažiti lokalno gospodarstvo.
Dobri uvjeti za pokretanje poduzetništva	Dobri uvjeti za ostvarivanje poduzetničkih aktivnosti očituju se u dobroj prometnoj povezanosti, prirodnim ljepotama, te nezagađenom okolišu koji stvara dodatne uvjete za razvoj specifičnih oblika turizma
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Nedovoljno uređena poduzetnička infrastruktura	Poduzetnička zona nije u potpunosti komunalno opremljena niti je iskorištena. Problem brzog interneta također predstavlja jedan od ograničavajućih faktora razvoja poduzetničke aktivnosti..
Spora birokracija	Javljaju se problemi prilikom dobivanja raznih dozvola neophodnih za daljnja ulaganja

3. RAZVOJNA VIZIJA

Vizija razvoja Općine je sažeta i jasna zamisao o željenom i predvidljivom postignuću u razvoju područja. Zasniva se na rezultatima osnovne analize, SWOT/TOWS analize, razvojnih trendova u užem i širem krugu te idejama o budućnosti područja. Kad se razmotri ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, Radna grupa za izradu strategije, utvrdila je da bi se vizija razvoja Općine trebala usredotočiti na: održivi razvoj, odnosno održivo korištenje resursne osnove te na razvoj ljudskih resursa.

Polazište za izradu vizije je samo područje Općine sa svojim prednostima i slabostima, potencijalima i problemima, jedinstvenostima i nedostacima. Područje prvenstveno karakterizira nekoliko osnovnih elemenata:

- Potreba za demografskom revitalizacijom i podizanjem atraktivnosti područja za život
- Čista, očuvana i zaštićena visoko vrijedna prirodna baština uz prisutnost također vrijedne kulturne baštine;

VIZIJA

Općina Netretić je područje koje svoje prirodne resurse te kulturno i povijesno nasljeđe koristi za održivi razvoj gospodarstva stvarajući pri tome uvjete područja poželjnog za život

3.1. RAZVOJNE TEME I CILJEVI

Temeljem prethodno iznesenih dokaza, Općina Netretić kao svoje **specifične ciljeve** odnosno **strateške razvojne ciljeve za razdoblje od 2016. do 2020. godine** je odabrala slijedeće ciljeve:

Povećanje životnog standarda lokalnog stanovništva kroz razvoj usluga, prostora i infrastrukture

Na temelju podataka koji su rezultat provedene osnovne analize i swot analize u području demografskih karakteristika i gospodarskih značajki područja uočavamo trendove depopulacije te gospodarske stagnacije na koje je potrebno djelovati kako bi se isti zaustavili te kako bi se stvorili uvjeti djelovanja pozitivnih trendova u gospodarskom i demografskom smislu. Ovaj cilj je definiran sa svrhom utjecaja na stvaranje višeg životnog standarda kako bi se zadovoljile potrebe lokalnog stanovništva te privuklo stanovništvo na predmetno područje. Također djelovanje ovog cilja je usmjereno da se stvori poslovno okruženje koje omogućuje razvoj poslovnim entitetima te ih ne ograničava u ostvarivanju gospodarske aktivnosti (sustav odvodnje, vodoopskrbe i nerazvrstanih cesta). Izgradnjom, rekonstrukcijom i dovršavanjem društvenih objekata, sportske infrastrukture, vatrogasnih domova, dječjih igrališta, javnih zelenih površina, groblja i sl. direktno se djeluje na infrastrukturu koja je u funkciji društva te se istodobno djeluje na porast kvalitete i vrste usluga koje se ostvaruju unutar predmetne društvene infrastrukture. Izgradnja i poboljšavanje društvene infrastrukture i pokretanje i unapređenje programa iz ovog djelokruga utječe na poboljšanje kvalitete života u Općini što direktno pozitivno utječe na redukciju jednog od ključnih problema područja koji se odnosi na smanjenje broja stanovnika. Razvojem naselja zadovoljit će se potrebe (osobito mlađeg stanovništva) za sadržajima namijenjenim zabavi, sportu, društvenim aktivnostima koji također snažno djeluju na stvaranje preduvjeta za demografski pozitivne trendove. Trend depopulacije i stopa smanjenja broja stanovnika područja započinje postupno djelovati u razdoblju od 1948. godine pa do 1961. godine, nakon 1961. godine stopa smanjenja broja stanovnika je u konstantnom porastu i na višim razinama odnosno broj stanovnika je smanjen sa 7.576 u 1961. godini na 2.896 stanovnika u 2011. godini. Područje Općine Netretić je prema indeksu razvijenosti na 70,65% od prosjeka Republike Hrvatske što predstavlja podatak koji ukazuje da ovo područje treba uložiti napore kako bi se gospodarski aktiviralo i ostvarilo rast razvijenosti do koje dolazi razvojem gospodarstva i demografskim oporavkom. Planiranim djelovanjem predmetnog cilja na razvoj komunalne infrastrukture, sustav nerazvrstanih cesta, komunalne infrastrukture poduzetničke zone, uvjeta za povoljniju i poželjnu izgradnju stambenih objekata, razvoj brzog interneta te razvoj društvenih usluga i infrastrukture koja prati iste ostvarit će se razvoj životnog standarda / životnih uvjeta i poslovnog kruženja što rezultira razvojem područja Općine Netretić u svim segmentima. Razvojem područja Općine u smislu stambene, komunalne, telekomunikacijske, društvene i srodne infrastrukture djeluje se na

zadovoljavanje potreba poslovnih i fizičkih osoba (s naglaskom na željeni utjecaj na mlađu populaciju) te samim time i na zadržavanje te privlačenje stanovništva i poslovnih entiteta na predmetno područje.

Razvijanje šumarstva i poljoprivrede na području Općine Netretić te unapređenje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti

Drugi strateški cilj se nadovezuje na pravi cilj obzirom na ciljano područje djelovanja koje je povezano sa demografskom revitalizacijom područja do koje se dolazi zadovoljavanjem potreba trenutnog stanovništva te ubrzavanjem gospodarske aktivnosti na području Općine Netretić. Ovim ciljem se usmjerava razvoj poljoprivrede i šumarstva na područja Općine Netretić kao djelatnosti u kojima sudjeluje velik broj lokalnog stanovništva te se djelovanjem na navedene djelatnosti direktno djeluje u ukupni razvoj područja. Uzgoj kvalitetne hrane, odnosno kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda u očuvanom prirodnom okruženju jedan je od bitnih detektiranih potencijala područja. Razvojem poljoprivrede osigurava se ne samo podizanje materijalnog standarda žitelja Općine, već i kvalitetna valorizacija prirodnih resursa kojima općina raspolaže te očuvanje ruralnih sredina i sprečavanje njihove depopulacije. Postoje potencijali za ekološki uzgoj no poljoprivredne površine su ograničene stoga bi ih se trebalo maksimalno iskoristiti za visokokvalitetne ekološke proizvode za kojima postoji potražnja i koji imaju višu dodanu vrijednost od klasične poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivredu i šumarstvo na području Općine Netretić treba usmjeriti prema održivom investiranju uz iskorištavanje bespovratnih potpora kako bi se podigla razina konkurentnosti u kvalitativnom i kvantitativnom smislu. Investiranjem u nove tehnologije te u modernizaciju poslovanja otvara se prostor za porast dodane stvorene vrijednosti te samim time i porast dohotka koji ostvaruje lokalno stanovništvo. Razvoj poljoprivrede i šumarstva podrazumijeva i racionalizaciju u smislu upravljanja šumskim i poljoprivrednim površinama kako bi porasla vrijednost i mogućnosti valoriziranja navedenih površina. Održivo korištenje energije podrazumijeva integraciju gospodarskih, socijalnih i ekoloških pitanja kako bi se osiguralo da gospodarski i društveni rast nema negativan utjecaj na okoliš. Energetski održiv razvoj Općine Netretić se ostvaruje povećanjem udjela obnovljivih izvora energije, smanjenjem upotrebe fosilnih goriva i njegovog utjecaja na okoliš, kao i poticanjem korištenja i razvoja novih tehnologija. Provedbom mjera energetske učinkovitosti, odnosno učinkovitim i optimalnim korištenjem energije u neposrednoj potrošnji pozitivno će se utjecati na očuvanje okoliša i smanjenje troškova energije za stanovništvo i pravne entitete predmetnog područja. Drugi cilj svojim djelovanjem stvara preduvjete za održivo gospodarenje okolišem Općine Netretić. Cilj direktno djeluje na razvoj u području zbrinjavanja otpada, korištenja alternativnih izvora energije te primjene energetske učinkovitosti u segmentima javne rasvjete, prijevoza i energetske učinkovitosti privatnih i javnih objekata predmetnog područja. Gospodarenje otpadom na temelju smanjenja njegovih izvora, recikliranjem te povećanjem svijesti stanovništva o važnosti gospodarenja otpadom

omogućava zaštitu okoliša i prirode na kojima se zasniva razvoj područja, omogućava smanjenje troškova zbrinjavanja te povećava zdravstvenu sigurnost stanovništva. Poticanjem provedbe mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije smanjit će se troškovi stanovništva (prvenstveno u zimskom periodu) što će posredno utjecati na njihovu odluku o ostanku na području Općine, poticanje mjera OIE utječe i na povećanje broja radnih mjesta

Poticanje održive i konkurentne gospodarske djelatnosti na području Općine Netretić s naglaskom na turističku djelatnost

Poticanje gospodarskih djelatnosti na području Općine Netretić je ključno za razvoj svih segmenata predmetnog područja. Povećanju dohotka svakog stanovnika, ali i obitelji i kućanstava može se doprinijeti povećanjem ekonomske aktivnosti stanovnika te na taj način posredno utjecati i na njihovu odluku da ostanu živjeti na području Općine. Podizanje svijesti o važnosti novih oblika i sadržaja poduzetništva, koje stvaraju nove vrijednosti i novo zapošljavanje utječe na stvaranje uvjeta za nove gospodarske aktivnosti koje se realiziraju na području Općine Netretić. Ovaj cilj je usmjeren na razvijanje nepoljoprivrednih djelatnosti unutar poljoprivrednih gospodarstava čim se otvara mogućnost razvijanja djelatnosti ruralnog turizma koji omogućuje direktan plasmana vlastitih i drugih lokalnih proizvoda poljoprivrednih gospodarstava. Ovim segmentom djelovanja cilj je fokusiran na porast dohotka stanovništva kao posljedica razvijanja novih djelatnosti i otvaranja novih kanala distribucije proizvoda. Trećim strateškim ciljem je planirano ulaganje u atrakcijsku osnovu u smislu prirodnih i kulturnih resursa na temelju kojih je moguće razvijati turističku djelatnost od strane lokalnog stanovništva. Navedeno se odnosi na ulaganja u kulturne resurse poput uređenja starog grada Novigrad na Dobri ali i na ulaganja u prirodne resurse kako bi se sadržajno upotpunili i učinili atraktivnijima (uređenje područja oko rijeka, izgradnja i uređenje tematskih staza,..)

Općina Netretić, viziju i ciljeve postići će djelovanjem kroz prioritete mjere odnosno aktivnosti kojima želim dugoročno pridonijeti razvoju područja te uspostaviti trajne temelje za dugoročan i uspješan razvoj koji će se prvenstveno zasnivati na vlastitim snagama i mogućnostima te nedovoljno ili čak neiskorištenim prirodnim i kulturnim vrijednostima. Putem društvenog i ljudskog potencijala omogućit će daljnju zaštitu i očuvanje prirodne i kulturne baštine te poticanje gospodarskog razvoja na način uvođenja inovativnih tehnoloških procesa, visokih ekoloških standarda, kako bi što manje negativno djelovali na okoliš. Ključna razvojna pretpostavka koja vodi postizanju ciljeva i razvojne vizije jest uvažavanje svakog stanovnika Općine i njegovo poticanje i potpora za aktivno sudjelovanje u razvoju, posebno onih skupina koje su često neuključene u društvena zbivanja, poput mladih, žena, starijih te osoba s

invaliditetom i drugih ranjivih skupina. Ova strategija mora ostvariti zajednički put svih stanovnika Općine u bolju budućnost.

3.2. RAZVOJNI CILJEVI, MJERE, OČEKIVANI REZULTATI I INDIKATORI

3.2.1. RAZVOJNI CILJ 1

Cilj 1	Povećanje životnog standarda lokalnog stanovništva kroz razvoj usluga, prostora i infrastrukture			
Prioritetne mjere za postizanje cilja 1				
M 1.1. Razvoj sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	M 1.2. Razvoj sustava nerazvrstanih cesta	M 1.3. Stvaranje preduvjeta za povoljniju izgradnju stambenih objekata za mlade osobe	M 1.4. Uspostava mreže brzog interneta	M 1.5. Razvoj usluga i društvene infrastrukture
Očekivani rezultati				
Razvijen sustav vodoopskrbe Općine Netretić	Poboljšanje trenutnog stanja sustava nerazvrstanih cesta	osiguravanje mogućnosti povoljne kupovine komunalno opremljenog stambenog prostora (naglasak na mlade)	lokalnom stanovništvu, posjetiteljima i poslovnim entitetima omogućen pristup brzom internetu	unapređena društvena infrastruktura
Razvijen sustav odvodnje Općine Netretić				
Razvijen sustav pročišćavanja otpadnih voda	Proširenje sustava nerazvrstanih cesta			razvijene usluge za stanovništvo
Indikatori mjerenja postizanja rezultata				
Rekonstruirana/novoizgrađena vodoopskrba mreža (km)	Rekonstruirane nerazvrstane cesta (km)	formirane komunalno opremljenih građevinskih čestica	pokrivenost ukupne površine Općine Netretić brzim internetom	rekonstruirani/novoizgrađeni objekti društvene namjene i unapređene usluge za lokalno stanovništvo
Rekonstruirana/novoizgrađena mreža odvodnje (km)	Novoizgrađene nerazvrstane ceste (km)			rekonstruirani društveni domovi

Izgrađeni pročištači/otpadnih voda				izgrađen višenamjenski društveni objekt
				uređeni sportski sadržaji i infrastruktura
Nositelji provedbe				
ovlašteni distributeri usluga javne vodoopskrbe i/ili odvodnje, Općina Netretić	Općina Netretić	Općina Netretić	Općina Netretić	Općina Netretić, organizacije civilnog društva, LAG Vallis Colapis, sportski klubovi i sportska udruženja,
Ciljane skupine				
lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti	lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti	lokalno stanovništvo mlade populacije, mlade osobe/parovi, stanovništvo u potrazi za komunalno opremljenim stambenim prostorom	lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti, posjetitelji i turisti	lokalno stanovništvo, udruge iz raznih područja djelovanja, sportski klubovi i udruženja, Općina Netretić

Mjera 1.1	Razvoj sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Razlog za intervenciju	Kontinuirana i dostatna opskrba zdravom i pitkom vodom u dovoljnoj količini ključan je preduvjet opstanka ljudi na nekom području. Općina Netretić osim opskrbe vodom stanovništva koje obitava na predmetnom području mora planirati i dostatne količine vode koje će zadovoljiti potrebe razvoja gospodarstva. U svrhu sprečavanja zaraznih bolesti i onečišćenja neophodno je razviti adekvatan sustav odvodnje. U planiranju kanalizacijske mreže Općina Netretić će voditi računa o planiranom broju stanovnika i domaćinstava, planiranom broju poslovnih entiteta, prosječnim oborinama i drugo.
Svrha/cilj	Svrha ove mjere je osigurati učinkovit i adekvatan sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kako bi se stvorili uvjeti za demografski i gospodarski napredak

Aktivnosti	izrada projektne tehničke dokumentacije za izgradnju/ rekonstrukciju sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja na području Općine Netretić
	pronalazak vanjskog izvora sufinanciranja izgradnje/ rekonstrukcije predmetnih sustava
	izvođenje radova rekonstrukcije/ izgradnje te stavljanje u funkciju sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Mjera 1.2	Razvoj sustava nerazvrstanih cesta
Razlog za intervenciju	Iako je područje Općine prometno vrlo dobro povezano sa ostatkom Županije i okolnim područjima potrebno je riješiti pitanja nerazvrstanih cesta, a održavanje i obnova kolnika i opreme na cestama te modernizacija i rekonstrukcija najkritičnijih dionica podići će ukupnu razinu kvalitete cestovne mreže i ostale prometne infrastrukture.
Svrha/cilj	Svrha ove mjere je stvoriti učinkovit i svrsishodan sustav nerazvrstanih cesta koje omogućuju lakše gospodarsko funkcioniranje te povećava povezanost stanovništva Općine Netretić
Aktivnosti	izrada projektne tehničke dokumentacije za izgradnju/ rekonstrukciju nerazvrstanih cesta Općine Netretić
	pronalazak vanjskog izvora sufinanciranja izgradnje/rekonstrukcije predmetnih nerazvrstanih cesta
	izvođenje radova rekonstrukcije/ izgradnje te stavljanje u funkciju predmetnih nerazvrstanih cesta
Mjera 1.3	Stvaranje preduvjeta za povoljniju izgradnju stambenih objekata za mlade osobe
Razlog za intervenciju	Zbog trenutno aktualnog problema iseljavanja/ odlazaka stanovništva te starenja lokalnog stanovništva ukazuje se ključna potreba za privlačenje stanovništva na područje Općine Netretić kako bi se predmetno područje moglo demografski revitalizirati te istodobno razviti u gospodarskom smislu kao posljedica generiranja dohotka stanovništva te generiranje prihoda poslovnih entiteta. Mjera 1.3. je direktno usmjerena na formiranje potpuno komunalno opremljenih građevinskih čestica na pristupačnoj poziciji u najgušće naseljenom području Općine kao bi se potaknuo demografski i gospodarski razvoj.
Svrha/cilj	Svrha mjere je pružiti mogućnost mladim osobama povoljnu kupnju komunalno opremljenih građevinskih čestica namijenjenih za izgradnju stambenih objekata
Aktivnosti	izrada projektne tehničke dokumentacije za formiranje i komunalno opremanje građevinskih čestica

	<p>pronalazak vanjskih izvora sufinanciranja za formiranje i izgradnju komunalno opremljenih građevinskih čestica</p> <p>izvedba formiranja i komunalnog opremanja stambenih građevinskih čestica uz istovremenu promidžbu prodaje istih</p> <p>prodaja komunalno opremljenih građevinskih čestica mladim osobama koje namjeravaju živjeti na predmetnom području</p>
Mjera 1.4.	Uspostava mreže brzog interneta
Razlog za intervenciju	Uspostava mreže brzog interneta je neophodna ukoliko se želi ostvariti željeni učinak u obliku demografskog i gospodarskog razvoja te pokretanja pozivanih trendova iz socijalno ekonomske sfere. Poslovnim subjektima je mreža brzog interneta neophodna ukoliko žele biti konkurenti u svojem području djelovanja. U demografskom smislu ova mjera je usmjerena na zadovoljavanje potreba trenutnog stanovništva ali i na stvaranje uvjeta koji vode ka privlačenju stanovništva na područje Općine obzirom da je brzi internet vrlo bitan čimbenik svakodnevnog života ljudi a samim time postaje i bitan čimbenik prilikom odabira mjesta stanovanja
Svrha/cilj	Svrha ove mjere je uspostaviti mrežu brzog interneta koja odgovara potrebama lokalnog stanovništva te zadovoljava zahtjeve trenutnih i budućih poslovnih subjekata
Aktivnosti	<p>Pregovaranja, dogovori te selekcija mogućnosti za uspostavu mreže brzog interneta</p> <p>Izvedba mreže brzog interneta na području Općine Netretić</p>
Mjera 1.5.	Razvoj usluga i društvene infrastrukture
Razlog za intervenciju	Mjera je usmjerena na unapređenje usluga, objekata i infrastrukture društvenog karaktera među kojima se ističu unapređenje postojećeg nogometnog igrališta, postojećeg groblja, izgradnja/ rekonstrukcija društvenih domova te izgradnja višenamjenskog društvenog objekta. Svojim direktnim učinkom mjera je direktno usmjerena na zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva za kvalitetnom društvenom infrastrukturom i uslugama koje se vežu na navedenu infrastrukturu. Indirektno mjera je orijentirana i na poticanje doseljavanja stanovništva kao posljedica razvijene društvene infrastrukture i usluga.
Svrha/cilj	Suština mjere je osnaživanje društvene infrastrukture i usluga za lokalno stanovništvo
Aktivnosti	<p>uređenje nogometnog igrališta Novigrad na Dobri</p> <p>rekonstrukcija groblja</p> <p>rekonstrukcija i završetak izgradnje društvenog doma</p> <p>izgradnja višenamjenskog društvenog doma</p>

3.2.2. RAZVOJNI CILJ 2

Cilj 2	Razvijanje šumarstva i poljoprivrede na području Općine Netretić te unapređenje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti		
Prioritetne mjere za postizanje cilja 2			
M 2.1. Porast energetske učinkovitosti	M 2.2. Ulaganja u zaštitu okoliša	M 2.3. Razvoj održive poljoprivrede i šumarstva	M 2.4. Povećanje održivog korištenja šumskih površina i poljoprivrednog zemljišta
Očekivani rezultati			
uštete troškova za energiju na području Općine	učinkovito zbrinjavanje otpada na području Općine	razvijene održive i konkurentne djelatnosti vezane uz šumarstvo	porast vrijednosti šumskih površina
primjena alternativnih izvora energije	smanjenje korištenja fosilnih goriva	održiva i konkurentna poljoprivredna proizvodnja	smanjena rascjepkanost poljoprivrednih posjeda
Indikatori mjerenja postizanja rezultata			
energetski obnovljene javne zgrade i obiteljske kuće	izgrađeno reciklažno dvorište	porast ulaganja u djelatnosti vezane uz šumarstvo	ulaganja u šumske površine
energetski učinkovita javna rasvjeta na području Općine	izgrađena punionica za automobile na električni pogon		
izgrađena elektrana na obnovljiv izvor energije		porast ulaganja u poljoprivrednu djelatnost	porast veličine poljoprivrednih posjeda
Nositelji provedbe			

Općina Netretić, gospodarski subjekti, lokalna kućanstva i stanovništvo, LAG Vallis Colapis	Općina Netretić, gospodarski subjekti	gospodarski subjekti unutar šumarstva i poljoprivrede, poljoprivredna gospodarstva, zadruga	Općina Netretić, Savjetodavna služba, Agencija za poljoprivredno zemljište, LAG Vallis Colapis
Ciljane skupine			
lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti, udruge, zadruga, nezaposleni, stanovništvo i posjetitelji	lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti	lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti unutar šumarstva i poljoprivrede, poljoprivredna gospodarstva, zadruga	lokalno stanovništvo, gospodarski subjekti unutar šumarstva i poljoprivrede, poljoprivredna gospodarstva, zadruga

Mjera 2.1	Porast energetske učinkovitosti
Razlog za intervenciju	Mjera je usmjerena na energetske održiv razvoj Općine povećanjem udjela obnovljivih izvora energije kao i poticanje korištenja i razvoja novih tehnologija. Provedbom mjera energetske učinkovitosti, odnosno učinkovitim i optimalnim korištenjem energije u neposrednoj potrošnji pozitivno će se utjecati na očuvanje okoliša ali i na smanjenja troškova koji nastaju korištenjem energije
Svrha/cilj	Svrha ove mjere je ostvariti uštede u segmentu korištenja energije te razviti novi oblik izvora energije na prostoru Općine Netretić
Aktivnosti	ishođenje dokumentacije te izvođenje radove za energetske obnovu javnih zgrada
	ishođenje dokumentacije te izvođenje radova za energetske učinkovitu javnu rasvjetu
	ishođenje dokumentacije, pronalazak izvora financiranja te izgradnja elektrane na obnovljiv izvor energije
Mjera 2.2	Ulaganja u zaštitu okoliša
Razlog za intervenciju	Zaštitu okoliša je moguće provoditi samo ako su u nju uključeni svi akteri, od stanovništva do gospodarstvenika i svih ostalih institucija. Važan segment zaštite okoliša je edukacija za sve građane bez obzira na dob te posao kojim se bave. Kao odgovorni članovi zajednice oni mogu značajno doprinijeti zaštiti okoliša. Ova mjera je direktno usmjerena na učinkovitije zbrinjavanje otpada kroz izgradnju reciklažnog dvorišta te na smanjenje korištenja fosilnih goriva kroz izgradnju punionice za automobile na električni pogon.

Svrha/cilj	Mjera je usmjerena na unapređenje zaštite prirodnog okoliša Općine Netretić
Aktivnosti	ishođenje dokumentacije te izgradnja reciklažnog dvorišta izgradnja punionice za automobile na eklektični pogon
Mjera 2.3	Razvoj održive poljoprivrede i šumarstva
Razlog za intervenciju	Obzirom da se većina lokalnog stanovništva na području Općine bavi poljoprivredom i šumarstvom, razvoj poljoprivrednih gospodarstva i šumskih djelatnosti od ključne je važnosti kako bi se pospješio gospodarski razvitak i zaustavili negativni trendovi u gospodarskom kretanju i kretanju stanovništva (migracije). Veliki postotak šumskih površina svjedoči o važnosti gospodarske vrijednosti šuma za područje Općine, stoga je radi povećanja proizvodnosti u svrhe poboljšanja gospodarskih aktivnosti, nužno uvođenje i primjena novih tehnologija prilikom obavljanja šumarske djelatnosti. Obzirom na velik postotak lokalnog stanovništva koji se bavi poljoprivrednim djelatnostima, stvaranje istih te razvoj i modernizacija postojećih poljoprivrednih subjekata je ključno za stvaranje konkurentnosti i održivi razvoj prostora Općine Netretić.
Svrha/cilj	Svrha ove mjere stvaranje je boljih životnih i radnih uvjeta stanovnika Općine kako bi se osigurao ostanak stanovništva na lokalnom području, te pospješio cjelokupan razvoj područja kroz aktivno bavljenje poljoprivrednim i šumskim djelatnostima. Kontinuiranim uvođenjem novih tehnologija i unapređenjem poslovanja direktno se utječe na povećanje zaposlenosti u šumarskom i poljoprivrednom sektoru.
Aktivnosti	Uvođenje novih okolišno prihvatljivih tehnologija u poljoprivredi i šumarstvu razvoj procesa poslovanja šumarskih i poljoprivrednih subjekata
M 2.4.	Povećanje održivog korištenja šumskih površina i poljoprivrednog zemljišta
Razlog za intervenciju	Mjera je usmjerena na učinkovito gospodarenje šumskim površinama poradi racionalnijeg upravljanja istima, te održavanja bio raznolikosti područja. Očuvani ekološki sustav ima pozitivan učinak na razvoj cjelokupnog gospodarstva, te otvara mogućnosti razvoja pojedinih vrsta turizma (ekološki, lovni, seoski turizam). Veća održivost šumskih površina ima pozitivan utjecaj na razvoj rekreativnih, turističkih i zdravstvenih blagodatni šuma kroz izgradnju poučnih staza, vidikovaca, promatračnica i malih rekreacijskih objekata, stoga ove usluge postaju dostupne širem spektru ljudi (lokalno stanovništvo, domaći i strani posjetitelji). Usitnjenost posjeda i rascjepkanost poljoprivrednih površina glavna su odlika Općine, stoga je neophodno pristupiti okrupnjenju posjeda kako bi se stvorili zadovoljavajući uvjeti za uspješnu i rentabilnu poljoprivrednu proizvodnju.

Svrha/cilj	Svrha mjere je unapređenje poljoprivredne proizvodnje i poboljšanje održivog upravljanja šuma kako bi se stvorili uvjeti za gospodarski razvoj. Obzirom da šume zauzimaju veći dio Općine, održivo gospodarenje šumama neophodno je prilikom očuvanja biološke raznolikosti, te razvoj područja Općine. Održivim korištenjem poljoprivrednog zemljišta stvaraju se uvjeti za pospješivanje poljoprivredne proizvodnje te time veći plasman lokalnih proizvoda čime se (povezivanjem lokalnih dionika) potpomaže stvaranju konkurentnih proizvoda.
Aktivnosti	unapređenje korištenja poljoprivrednog i šumskog zemljišta

3.2.3. RAZVOJNI CILJ 3

cilj 3	poticanje održive i konkurentne gospodarske djelatnosti na području Općine Netretić s naglaskom na turističku djelatnost	
Prioritetne mjere za postizanje cilja 3		
M 3.1. Razvoj mikro, malog i srednjeg poduzetništva	M 3.2. Poticanje razvoja turizma temeljenog na kulturnim i prirodnim resursima	M 3.3. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na području Općine s naglaskom na ruralni turizam
Očekivani rezultati		
osnažen sustav mikro i malog poduzetništva na području Općine Netretić	razvijena atrakcijska / resursna osnova turističke ponude	razvijen sustav nepoljoprivrednih djelatnosti unutar poljoprivrednih gospodarstava
	razvijeni turistički sadržaji od strane lokalnog stanovništva	
Indikatori mjerenja postizanja rezultata		
novootvoreni subjekti u rangu mikro i malog poduzetništva	rekonstruirani i uređeni kulturni resursi za razvoj turizma	pokretanje turističkih djelatnosti uz plasman lokalnih proizvoda
razvijeni postojeći kapaciteti subjekata u rangu mikro imalo poduzetništva	ulaganja u prirodne resurse u svrhu podizanja turističke atraktivnosti	razvijene nepoljoprivredne djelatnosti unutar poljoprivrednih gospodarstava

	pokretanje turističkih djelatnosti od strane lokalnog stanovništva	
Nositelji provedbe		
poslovni subjekti u rangu mikro i malih poduzetnika, Općina Netretić, Karlovačka županija, LAG Vallis Colapis, potporne poduzetničke institucije (nacionalnog i regionalnog karaktera)	Općina Netretić, Karlovačka županija, TZ Općine Netretić, TZ Karlovačke županije, gospodarski subjekti u turizmu i srodnim djelatnostima	poljoprivredna gospodarstva i ostali gospodarski entiteti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava
Ciljane skupine		
lokalno stanovništvo, poslovni subjekti u rangu mikro i malih poduzetnika, nezaposleni, OPG-i, zadruge, obrti, zainteresirani pojedinci, zainteresirane skupine	TZ Općine Netretić, gospodarski subjekti u turizmu i srodnim djelatnostima, Stanovnici Općine Netretić, turisti, posjetitelji, gospodarski subjekti i organizacije civilnog društva	lokalno stanovništvo, pravne i fizičke osobe koje se bave turizmom, pravne i fizičke osobe koje se bave sa djelatnostima koje su povezane s turizmom

Mjera 3.1	Razvoj mikro i malog poduzetništva na području Općine Netretić
Razlog za intervenciju	Analiza stanja Općine Netretić ukazuje da se značajan dio prihoda i dohotka na predmetnom području ostvaruje zapošljavanjima kod fizičkih osoba, obrtnika i pravnih osoba koji po svojoj veličini spadaju u kategoriju mikro i malih subjekata. Plasiranjem točnih informacija te pružanjem usmjerenja u razvoju potaknut će se osnivanja novih mikro i malih entiteta te se očekuje jačanje privatnog poduzetništva uz mogućnosti samozapošljavanja i zapošljavanja članova obitelji u obiteljskim tvrtkama. Također će provoditi poticanje projekata koji će dovesti do jačanja poslovanja mikro i malih poduzetnika na predmetnom području. Provedbom mjera za osnaživanja postojećih mikro i malih poduzetnika ojačat će se njihove gospodarske snage uz povećanje zapošljavanja.
Svrha/cilj	Stvoriti snažan sustav mikro i malog poduzetništva
Aktivnosti	Organiziranje i održavanje predavanja vezanih uz osnivanje novih i razvoj postojećih poduzetnika na području Općine Netretić

	Stručna podrška pri pronalasku vanjskih izvora financiranja
	podrška pri realizaciji planiranih poduzetničkih investicija
Mjera 3.2	Poticanje razvoja turizma temeljenog na kulturnim i prirodnim resursima
Razlog za intervenciju	Poticanje razvoja turizma temelji se na kulturnoj baštini i prirodnim resursima područja Općine Netretić. Mjera je usmjerena na poticanje i unaprjeđenje diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima s ciljem zaustavljanja iseljavanja stanovništva, gospodarskog razvoja i kvalitete života na području Općine Netretić. Ostvarit će se poticanje i usmjerivanje u svrhu realizacije projekata koji su povezani sa razvijanjem turističke djelatnosti na predmetnom području. Prednost će imati aktivnosti koje se ostvaruju zajedničkim naporima jedinice lokalne samouprave, poduzetnika i organizacija civilnog društva s područja Općine Netretić. Podupirat će se projekti razvijanja turističkih sadržaja koji doprinose ukupnom razvoju Općine i životu njegovih stanovnika. Kako bi se stvorila podloga za razvoj turizma koja omogućuje stvaranje turističkih sadržaja lokalnog stanovništva planirana je realizacija uređenja Starog grada Novigrad na Dobri i rekonstrukcija zavičajnog doma.
Svrha/cilj	Mjera je usmjerena na ulaganja u atrakcijsku resursnu osnovu koja će služiti za razvoj turističkih djelatnosti od strane lokalnog stanovništva
Aktivnosti	Uređenje starog grada Novigrad na Dobri
	Rekonstrukcija zavičajnog doma
	Usmjeravanje lokalnog stanovništva na mogućnosti u turističkoj djelatnosti
Mjera 3.3	Razvoj održive poljoprivrede
Razlog za intervenciju	Većina poljoprivrednih gospodarstava na području Općine Netretić nema dovoljno vlastitog kapitala da može financirati vlastite projekte i potrebna im je pomoć iz europskih i domaćih fondova, budući da nemaju vlastiti kapital niti dovoljne kolaterale za korištenje kredita kod poslovnih banaka. Pružanjem stručne pomoći oko potrage za pravim izvorom financiranja te oko ispravne izrade projektnih aplikacija olakšat će se pristupa kapitalu za održive i profitabilne investicije u raznim granama poljoprivredne djelatnosti. Podržana ulaganja težit će modernizaciji, ali ne samo u smislu zamjene poljoprivredne mehanizacije i opreme, nego u smislu modernizacije proizvodnje sukladno potrebama tržišta. Navedena mjera se također odnosi na poticanje provedbe mjera arondacije i komasacije, odnosno mjera kojima se povećavaju veličine poljoprivrednih čestica, a s obzirom da je njihova usitnjenost jedan od problema koji „koče“ povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Cilj je okrupnjavanje posjeda i razvoj korištenja neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta (državnog i privatnog) u

	cilju jačanja konkurentne poljoprivredne proizvodnje i prevladavanja dosadašnjih ograničenja u razvoju poljoprivrede Općine Netretić.
Svrha/cilj	Potaknuti stvaranje održive poljoprivredne djelatnosti
Aktivnosti	Pružanje informacija o mogućnostima financiranja planiranih investicija
	Usmjeravanje razvoja poljoprivrede
Mjera 3.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na području Općine s naglaskom na ruralni turizam
Razlog za intervenciju	Obzirom na nemogućnost ekonomske održivosti bazirane na primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji potrebno je, kroz razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti, stvoriti alternativu za nedovoljno iskorištenu radnu snagu, odnosno stvaranje dodane vrijednosti proizvoda. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na području Općine otvara mogućnosti diversifikacije poljoprivredne proizvodnje, te je kao takav potencijal za otvaranje novih radnih mjesta, odnosno revitalizaciju gospodarske aktivnosti cijelog područja.
Svrha/cilj	Od ključne je važnosti stvaranje konkurentnih oblika proizvodnje koji se ostvaruju kroz razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti što podrazumijeva diversifikaciju i restrukturiranje postojećih oblika proizvodnje (preradu, marketing i izravnu prodaju lokalnih proizvoda), te njihov plasman unutar turističkih djelatnosti (ugostiteljstvo i turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu, te ugostiteljske usluge unutar ugostiteljskih objekata za smještaj i ostalo) kako bi se ostvario dodani prihod na gospodarstvu.
Aktivnosti	Educiranje lokalnog stanovništva o mogućnostima financiranja investicija na području ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti

3.3. HORIZONTALNI CILJEVI

Osim Strategijom definiranih razvojnih ciljeva važni su i tzv. horizontalni ciljevi, odnosno ciljevi koji bi se idealno trebali promicati u svim programima i projektima implementacije Strategije Općine, posebno u projektima financiranim iz fondova Europske unije, a uključuju: promociju jednakih mogućnosti i ljudskih prava, upravljanje okolišem i smanjenje utjecaja na klimatske promjene te poštivanje načela dobrog upravljanja uz razvoj privatno-javnog partnerstva i sudioničke demokracije.

3.4. UTJECAJ PROVEDBE STRATEGIJE NA OKOLIŠ

Održivo upravljanje prirodnim resursima i zaštita okoliša s naglaskom na racionalno gospodarenje prostorom definirano je i ugrađeno u sve strateške ciljeve, kako u razvoj gospodarstva tako i u razvoj komunalne infrastrukture. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine naznačen kao najviše rangiran prioritet što pokazuje uvažavanje visoko vrijedne prirodne baštine kao značajne resursne osnove, što je i detaljno prikazano u osnovnoj analizi. SWOT analiza značajno naglašava važnost očuvanja okoliša, kao i održivi razvoj, ali i potencijal Općine za razvoj obnovljivih izvora energije.

4. USKLAĐENOST STRATEŠKIH CILJEVA OPĆINE S CILJEVIMA EU, NACIONALNIM I REGIONALNIM STRATEŠKIM RAZVOJNIM CILJEVIMA

Strategija razvoja Općine Netretić 2016.-2020. je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi dokumenta posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru¹. Lisabonski ugovor jasno navodi ciljeve Europske unije i vrijednosti mira, demokracije, poštivanja ljudskih prava, pravde, vladavine prava i održivosti. Strateški ciljevi razvoja Općine Netretić u skladu su s gore navedenim ciljevima Europske unije, a treba naglasiti i da su prvenstveno **usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim** novom post-lisabonskom desetogodišnjom **gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast“**². Ova je strategija, kao nasljednica Lisabonske strategije, usvojena slijedom potreba da se politike preusmjere s upravljanja krizom na uvođenje srednjoročnih i dugoročnih reformi koje bi trebale promicati rast i zapošljavanje, a istodobno osiguravati održivost javnih financija. Prioriteti strategije su:

- Pametan rast - razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama
- Održiv rast - poticanje gospodarstva koje je resursno učinkovitije, ekološki osvještenije i konkurentnije
- Uključiv rast - gospodarstvo zasnovano na visokoj zaposlenosti koje treba doprinijeti društvenoj i teritorijalnoj koheziji

Tijekom pregovora, temeljem objektivnih statističkih pokazatelja i dosadašnjih izvješća o napretku Republike Hrvatske, Europska Komisija izdvojila je 4 tematske cjeline na koje bi Hrvatska trebala usmjeriti glavninu EU sredstava koja su dostupna unutar proračunskog razdoblja 2014.-2020:

1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva
2. Poticanje zapošljavanja, poboljšanje obrazovnog sustava i smanjenje siromaštva
3. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
4. Jačanje administrativnih kapaciteta i veća uključenost civilnog sektora

¹ http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm

² http://ec.Europa.eu/europe2020/index_en.htm

Republika Hrvatska je, nakon razdoblja pregovora s Europskom Komisijom izradila i potpisala, **Sporazum o partnerstvu između republike hrvatske i europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.**, kao krovni strateški razvojni dokument koji definira okvir za razvoj sektorskih strategija i javnih politika Republike Hrvatske. Dokument definira glavne izazove s kojima se susreće Republika Hrvatska vezano uz ispunjavanje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast. To su:

1. Gospodarska konkurentnost,
2. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa,
3. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture,
4. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja,
5. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija,
6. Učinkovitost javne uprave.

Kako bi se suočila s istaknutim izazovima, u okviru Sporazuma o partnerstvu, Republika Hrvatska definirala je 11 tematskih ciljeva s čijim postizanjem je usklađena i ova razvojna strategija, a to su tematski ciljevi:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija.
2. Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete.
3. Jačanje konkurentnosti MSP-ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu EPFRR-a) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu EFPR-a).
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO₂ u svim sektorima.
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njim.
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa.
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža.
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.
9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije.
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje.

11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.

Strateški ciljevi Strategije razvoja Općine Netretić detaljno su usklađeni i sa strateškim ciljevima nadređenog trenutno aktualnog strateškog razvojnog dokumenta regionalne razine, Županijskom razvojnom strategijom Karlovačke županije za razdoblje 2011.-2013 (novi dokument trenutno i izradi):

1. Oživljavanje ruralnog prostora i uravnotežen razvoj svih područja županije
2. Konkurentno gospodarstvo, razvoj poljoprivrede, turizma i infrastrukture
3. Jačanje ljudskih resursa i strateško planiranje razvoja
4. Održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima i kulturnom baštinom

Od nadređenih provedbenih strateških razvojnih programa nacionalne razine, obzirom na činjenicu kako je Općina Netretić u potpunosti ruralno područje, potrebno je izdvojiti Program ruralnog razvoja 2014.-2020. Osmišljavanje strateških razvojnih ciljeva kreiralo se prvenstveno u kontekstu sukladnosti s **prioritetima** (time i fokus područjima) **Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.**³ koji su slijedeći:

1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima (razvoj baza podataka u ruralnim područjima; jačanje veza između poljoprivrede, šumarstva i znanstvenog sektora);
2. jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama;
3. promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobrobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru;
4. obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumskih ekosustava (bioraznolikost, voda, tlo);
5. promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika (korištenjem obnovljive energije, smanjenjem emisija stakleničkih plinova, očuvanjem i pohranjivanjem ugljika);
6. promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj (jednostavnije otvaranje radnih mjesta, promicanje lokalnog razvoja, pojačana dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija),

³ Izvor: Program ruralnog razvoja 2014.-2020., verzija 1.4

Mjerljivim doprinosom prioritetima i fokus područjima ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj putem ove strategije, direktno se doprinosi i ostvarenju **tri horizontalna cilja Zajedničke poljoprivredne politike Hrvatske⁴ i Europske unije do 2020:**

1. poticanje konkurentnosti poljoprivrede, među ostalim, i kroz višenamjensku i tehnološki inovativnu proizvodnju prilagodljivu klimatskim promjenama te tehnološki moderniziranu prehrambeno-prerađivačku industriju
2. osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i akcije protiv klimatskih promjena uz provedbu načela zaštite okoliša i prirode te očuvanje genetskih izvora
3. postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.

⁴ Izvor: Zakon o poljoprivredi (NN30/15)

5. PROVEDBENI MEHANIZMI

Strategija razvoja Općine Netretić sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva - od vizije, preko strateških ciljeva, do mjera te projekata/aktivnosti provedbe. I dok konačna uspješnost i vrijednost strategije uvelike ovisi o tome koliko su dobro „pogođeni“ ti osnovni sastavni dijelovi - koliko dobro ciljevi strateški usmjeravaju razvoj na način koji iskorištava snage i prednosti te prevladava i zaobilazi slabosti i prepreke; u kojoj mjeri predlagani projekti doista pridonose ostvarivanju određenih prioriteta i mjera - ona znatno zavisi i od kvalitete provedbe i upravljanja projektima jer i najkvalitetniji prijedlozi projekata mogu doživjeti neuspjeh ako izostane kvalitetna provedba.

Kako bi se Strategija razvoja mogla provoditi, potrebno je odrediti određene mehanizme njezine provedbe. Pri tome se prvenstveno misli na definiranje pokazatelja provedbe koji moraju biti jasni i kvantitativno određeni, te povezani s tijelima/institucijama koje su zadužene za razvoj te koordiniraju, odnosno imaju utjecaj na provedbu mjera i aktivnosti, poštujući, pri tome, načelo transparentnosti. Drugim riječima, potrebno je odrediti odgovornost provedbe, način vrednovanja kroz definirane pokazatelje, kao i tijelo koje prati i izvješćuje o provedbi. Također, jedan od izrazito važnih mehanizama predstavlja informiranje i uključivanje javnosti/građana u provedbeni proces. Obzirom da se provedba temelji na projektima i programima, iznimno je važno utvrditi kriterije prema kojima će oni biti usvojeni u Strategiji i prioritetni u realizaciji. Uspješna provedba znači učinkovito upravljanje koje treba biti zasnovano na dobro osmišljenom i detaljnom, te realnom i provedivom planu provedbe. Plan treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i financijske alokacije, vremenski plan te konkretne aktivnosti, kako za provedbu, tako i za praćenje i vrednovanje provedbe. Da bi proces provedbe bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmisliti i osigurati i važni elementi uključujući: provedbene institucije i mehanizme, financiranje i postupke za praćenje i vrednovanje programa i projekata. Strategija će pridonijeti i uspješnijem privlačenju i natjecanju za financijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora za financiranje razvoja i to od nacionalnih programa i institucija RH, onih u EU, zatim mnogih bilateralnih i multilateralnih, vlastitih izvora do privatnih ulagača. Strategijom se dobiva dobro strukturiran razvojni plan Općine, ona je podloga za utvrđivanje i određivanje prioritetnih razvojnih projekata te za njihovo primjereno predstavljanje i kandidiranje za financiranje.

Strategija razvoja je podložna i promjenama temeljenih na vrednovanju provedbe te njezinom usuglašavanju s nacionalnim i regionalnim prioritetima nakon određenog razdoblja, odnosno kad god to okolnosti nalažu. Revidiran dokument usvaja Općinsko vijeće.

Provedbu Strategije može se podijeliti u dvije osnovne faze. U prvoj fazi, gdje najveću odgovornost ima sama Općina Netretić, potrebno je pripremiti sve dionike za provedbu i uvesti praksu partnerstva i zajedničkog donošenja odluka. Potrebno je jačati partnerstva i izgraditi konsenzus iz više razloga. Ciljeve Strategije nije moguće (niti je planirano) ostvariti isključivo općinskim sredstvima, te provedba treba uključiti i sve druge izvore sufinanciranja projekata. Strategija je multisektorske naravi što nameće potrebu ujednačenog i zajedničkog djelovanja velikog broja dionika. Ovu aktivnost treba potaknuti općinska administracija uključujući aktivnosti izgradnje mehanizama suradnje između različitih razina uprave (unutarnja, horizontalna i vertikalna koordinacija), te između uprave i civilnog odnosno privatnog sektora (vanjska koordinacija). Jednako je važno posvetiti se informiranju i promociji Strategije i njenih ciljeva radi senzibilizacije javnosti. Komunikacija sa širom javnosti je od iznimne važnosti.

Uz jačanje partnerstva potrebno je, u prvoj fazi provedbe, izgraditi kapacitete i provesti organizacijske prilagodbe koje će Strategiju učiniti operativnom, što uključuje stalno osposobljavanje službenika za upravljanje projektnim ciklusom, strane jezike, informacijsko-komunikacijske tehnologije, natječajne procedure i dokumentacije i sl. Organizacijska prilagodba odnosi se na kanale komunikacije i koordinacije koje je potrebno unaprijediti, te s tim u vezi, utemeljiti jedinstvenu bazu projekata (standardiziranje procedura i dokumenata, izvještavanja, pohrana i sl.). U prvoj, „pripreмноj“, fazi provedbe potrebno je i izraditi bazu projekata, sukladno metodologiji i modelu primijenjenom na razini Županije, LAG-a i Općine. Ona predstavlja službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata. Obzirom da se pokreću i realiziraju mnoge ideje, inicijative i projekti, i to s različitim razvojnim učincima, različitim prioritetima, sadržajima, dinamike, veličine i dr. Različiti su i predlagatelji tih ideja i projekata, a mnogo je raznovrsnih natječaja za njihovo financiranje. Drugim riječima, svaki projekt za koji se traži, bilo suglasnost, potpora ili sufinanciranje, mora biti uveden u Bazu projekata.

Druga faza provedbe Strategije odnosi se na provedbu projekata i aktivnosti praćenja i vrednovanja. Ovdje odgovornost provedbe, kao i financijski teret, imaju svi dionici uključeni u proces razvoja što mora biti uključeno programski proračun Općine (financijski plan provedbe Strategije) koji se treba izraditi po prihvaćanju strategije od strane nadležnog tijela, Općinskog

vijeća, ih vezati uz prateće operativnih programa i nacionalnog strateškog razvojnog okvira do 2020.

5.1. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PROVEDBU

Općina Netretić

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Općina Netretić. Općinsko vijeće usvaja Strategiju, te nakon usvajanja, redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. Načelnik usklađuje aktivnosti svih općinskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad provedbom tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvješćivanjem Vijeća o provedbi i rezultatima provedbe.

Lokalna akcijska grupa (LAG) Vallis Colapis

LAG Vallis Colapis koordinator je aktivnosti provedbe projekata te sustava praćenja provedbe Strategije u dijelu provedbe projekata na područjima naselja Općine, a sufinanciraju se iz Programa ruralnog razvoja 2014-2020 (ESI fond EPFRR⁵). LAG je zadužen je za potporu i praćenje projekata koji se realiziraju iz Programa ruralnog razvoja putem svih provedbenih mjera, a posebno putem podmjere 19.2 odnosno realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a za razdoblje 2014.-2020.

Razvojna agencija Karlovačke županije

Koordinator je projekata za područje Županije, sukladno Članku 4. Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe Županijska razvojna agencija obavlja sljedeće poslove: praćenje provedbe, koordinacija, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata. Uz

⁵ Op.a: EPFRR (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj)

aktivnosti povezane sa Strategijom, agencija i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja i podrške razvoju poduzetništva na području Općine Netretić.

Javni sektor

Javni sektor, u ovom kontekstu, uključuje institucije i organizacija iz javnog sektora s područja Općine Netretić i Karlovačke županije. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja. Jačanje i uloga javnog sektora ključni su u narednom proračunskom razdoblju 2014.-2020.

Civilno društvo

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD imaju posebno značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju. Uloga OCD-a, razvoj participacijskih procesa kao i partnerskih odnosa s javnim i gospodarskim sektorom, jedna su od ključnih razvojnih smjernica za naredno razdoblje.

Privatni sektor

Privatni, gospodarski, sektor je glavni pokretač gospodarstva, stvaranja blagostanja i radnih mjesta. Svrha Strategije je, između ostalog, stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora. Ona će se, prije svega, ostvarivati razvojem suradnje i dijaloga gospodarskog i javnog sektora (obrazovnog sustava, sustava tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga, sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i provedbi Strategije, od izrazite je važnosti. Na taj način, djelovanje javnog sektora kontinuirano se usklađuje s potrebama privatnog sektora, naravno, vodeći računa o poštivanju načela održivog razvoja.

5.2. FINANCIRANJE

Provedivost Strategije razvoja Općine Netretić 2016.-2020. primarno se osigurava privlačenjem sredstava potrebnih za provedbu mjera. Financijski plan za realizaciju prioriternih strateških projekata Općine sadrži prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama i izvorima financiranja. Okvirni financijski plan (za prioritete strateške projekte) treba se izraditi temeljem podataka akcijskog plana i iz proračuna Općine te procjeni mogućnosti privlačenja sredstava iz državnog proračuna i fondova nacionalne razine, odnosno na temelju procjene mogućnosti privlačenja sredstava iz Strukturnih i investicijskih, drugih fondova EU te drugih izvora financiranja (kao mogućnosti financiranja treba uzeti u obzir i druge domaće i međunarodne izvore te privatni sektor).

Akcijski plan treba obuhvatiti projekciju potreba iz definiranih izvora za svaku godinu realizacije, počevši s 2016.-tom godinom, nakon objave definiranih operativnih programa i njihovih mjera te sukladno nacionalnom strateškom razvojnom okviru. Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja, važan su aspekt provedbe Strategije. Obzirom da se radi o planovima do 2020., umjesto ukupnog financijskog okvira, Strategija će, na godišnjoj razini, a kroz proračun, definirati godišnje potrebna (indikativna) financijska sredstva.

Provedba Strategije financirati će se iz sljedećih izvora:

- Proračun Općine Netretić - planiran za kapitalna ulaganja, poticanje održivog gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetska učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem
- Proračun Karlovačke županije - udio županijskog proračuna u provedbi gradske strategije predviđen je za provedbu zajedničkih projekata tj. planiran je za zajedničke projekte od regionalnog značaja.
- Sredstva državnog proračuna tj. proračuna resornih ministarstava pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u proračunu Općine, ali su procijenjena i temeljem planiranih ili projekata koji su odobreni, ili su već u provedbi, (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu,

kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).

- Fondovi Europske unije – kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata planirani su i fondovi EU, kako (ESI) - Strukturnih i Investicijskih fondova (EFRR/EFRD, ESF, EPFRR/EAFRD, EFPR/EMFF) tako i drugih programa iz proračuna EU formiranih na razini Zajednice a koje mogu koristiti različiti sektorski korisnici u Republici Hrvatskoj, odnosno u kojima su prihvatljivi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora (Svjetska banka, EIB, EBRD, UNDP, Zaklade i Fondacije i sl.)
- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te, u vrlo malom obimu, i ostali izvori sredstava (nevladine, lokalne organizacije i sl.).

6. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Kako bi se osigurala operativnost i provedba strategije iznimno je važno pratiti i vrednovati njezinu provedbu. To, ujedno, predstavlja osnovu za izradu godišnjih izvješća, a osnovni preduvjet je da su utvrđeni pokazatelji/indikator ostvarenja pojedinih ciljeva, prioriteta i mjera koji će dodatno biti usklađeni nakon objave nacionalnog strateškog referentnog razvojnog okvira i Županijske razvojne strategije za razdoblje do 2020.

Uspostavom sustava praćenja i vrednovanja ove strategije, omogućuje se efikasna i transparentna provedba. Glavni cilj ovakvog sustava je mogućnost provjere postoji li potreba za određenim programom i stvaranje sigurnosti da su dostupni resursi optimalno iskorišteni. Uz to, praćenje i vrednovanje Strategije daje razinu odgovornosti koja potvrđuje do koje mjere su ciljevi određenog programa ostvareni te se stvara novo znanje, odnosno povećava razumijevanje o tome što funkcionira i kako poboljšati učinke različitih mjera i programa. Općenito, pratiti će se sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Za učinkovitu provedbu praćenja i vrednovanja te korištenje rezultata vrednovanja potrebno je organizirati primjeren informatički sustav upravljanja i pohrane relevantnih podataka. Pokazatelji predstavljaju osnovicu za vrednovanje koja omogućuje mjerenje uspješnosti projekata. Takav sustav treba osigurati pravodobne informacije o različitim projektima, njihovim sudionicima i rezultatima. Osnovu sustava činila bi baza podataka koja bi minimalno morala sadržavati:

- Osnovne podatke o svakom projektu (nositelji, vrijeme trajanja, iznos financiranja itd.);
- Dodatne podatke o sadržaju projekta (mjera i prioritet unutar kojih se projekt realizira, sažetak projekta);
- Ključne pokazatelje rezultata svakog projekta.

Za vođenje baze podataka potrebno je imati odgovarajući računalni programski alat koji se temelji na internetskoj tehnologiji što bi omogućilo unos podataka, kao i pregled sadržaja putem Interneta, čime bi cijeli proces dobio na učinkovitosti i transparentnosti. Podaci potrebni za

vrednovanje prikupljaju se, u pravilu, na projektnoj razini koja omogućuje individualno praćenje svakog projekta. S druge strane, agregirani podaci za sve projekte trebaju pružiti mogućnost praćenja provedbe strateških prioriteta i ciljeva.

Temeljem tih podataka izrađuje se izvješće o provedbi, na godišnjoj razini koje se prezentira Općinskom vijeću i javnosti. Praćenje napretka i vrednovanje utjecaja osigurat će informacije u svrhu javne debate i reprogramiranje, ažuriranje, strateškog dokumenta.

Postoji nekoliko tipologija pokazatelja od kojih je, za socio-ekonomske projekte najkorisnija ona koja se sastoji od: ulaznih i izlaznih pokazatelja, pokazatelja rezultata i pokazatelja dugoročnih učinaka. Ulazni pokazatelji pružaju informacije o financijskim, ljudskim, materijalnim, organizacijskim i drugim resursima korištenim za provedbu projekta. Primjeri ulaznih pokazatelja su: ukupan proračun za provedbu projekta, broj organizacija uključenih u provedbu projekta, itd. Izlazni pokazatelji odnose se na izravne rezultate projektnih aktivnosti. Primjeri izlaznih pokazatelja su: kilometri izgrađenih cesta, broj usavršenih polaznika tečaja itd.

Pokazatelji rezultata izravno su povezani s ciljevima projekta. Oni pokazuju izravan učinak na korisnike projekta, a mogu se mjeriti fizičkim ili drugim jedinicama. Rezultati, također, omogućuju utvrđivanje učinkovitosti pojedinih projekata. Npr. ciljevi projekta izgradnje i/ili dogradnje vodoopskrbnog sustava mogu biti, na primjer: a) povećanje kapaciteta sustava, b) povećanje kvalitete sustava (smanjenje redukcije, smanjeni kvarovi, kvalitetnija voda) ili c) povećana teritorijalna pokrivenost sustavom i sl. Svaki od tih ciljeva izravno je povezan s jednim od rezultata projekta: povećanim kapacitetom, povećanom kvalitetom ili povećanom pokrivenošću.

Pokazatelji dugoročnih učinaka ukazuju na posljedice koje će projekti imati u dugom roku. Oni pokazuju posredne utjecaje projekata na veći dio stanovništva i na šire aspekte društvenog i gospodarskog razvoja (povećanje investicija, uvođenje novih usluga, promjene ponašanja pojedinaca ili tvrtki, povećanje zapošljavanja). Dugoročni učinci su povezani sa svrhom projekata, tj. s krajnjom namjenom pokretanja projekata. Svaki od tih učinaka može se kategorizirati prema pojedinim skupinama korisnika projekta koje se u pravilu dijele na: lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo i lokalne, nevladine i druge, organizacije. Cilj takve podjele je procijeniti učinke projekata na ključne nositelje razvoja, a to su upravo stanovništvo, poduzetnici, jedinicu lokalne samouprave te lokalne nevladine i druge organizacije.

Kvaliteti ocjenjivanja pridonosi veći broj izvora prikupljanja podataka. Tako se smanjuje rizik gubitka na kvaliteti podataka kao posljedica postojanja jednog izvora podataka. Zbog toga je poželjno, za svaki projekt zasebno, razmotriti sve mogućnosti prikupljanja podataka. Moguće metode prikupljanja podataka uključuju podatke iz zahtjeva za dodjelu sredstava, izvješća o završetku projekta, poštansku/internetsku anketu, osobni intervju, službenu statistiku, fokus-grupe koje okupljaju sve relevantne sudionike projekta itd.

Po završetku i prihvaćanju vrednovanja razvojnih učinaka strategije potrebno je, s glavnim rezultatima, upoznati ključne lokalne i regionalne dionike, a obavezno Karlovačku županiju i LAG. Lokalni i regionalni dionici mogu biti upoznati s rezultatima vrednovanja neposredno ili posredno, preko medija, ili njihovom kombinacijom. Pri tome je posebno važno rezultate vrednovanja iskazati na razumljiv, i što objektivniji, način.

Tijekom provedbe strategije razvoja nužno je osigurati potpunu informiranost svih dionika te promidžbu rezultata strategije jer je to preduvjet učinkovitosti i optimalnosti. S tim ciljem, dobro je izraditi Komunikacijski plan čiji ciljevi su:

- Informirati širu javnost o ulozi Strategije razvoja Općine Netretić u ostvarivanju ciljeva ravnomjernog lokalnog razvoja Republike Hrvatske i podizanja konkurentnosti hrvatskih općina;
- Informirati širu javnost o Strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama Strategije razvoja Općine Netretić 2016.-2020.;
- Informirati dionike i potencijalne korisnike, na lokalnoj razini, o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata;
- Osigurati transparentnost i provedbe;
- Osigurati pozitivno medijsko pokrivanje aktivnosti koje se provode u cilju ostvarenja ciljeva Županijske razvojne strategije kroz aktivan pristup predstavnicima medija.

Strategija razvoja odnosi se na razdoblje do 2020. godine. Tijekom razdoblja trajanja strategije, predviđena je minimalno 1 revizija dokumenta i to radi promjena koje u nacionalnim programskim dokumentima može napraviti nacionalna razina, 2018. godine.

Vanjsko vrednovanje pokazatelja provedbe i samog dokumenta (*Ex ante evaluacija*) iznimno je važna i trebala bi biti provedena nakon izrade oba nacrtu ažurirane Strategije. Vanjsko

vrednovanje jedan je od glavnih alata efikasnog upravljanja⁶. Osnovna svrha vanjskog vrednovanja je poboljšanje operativnosti Strategije razvoja Općine Netretić za razdoblje 2016.-2020., a time i cjelokupnog procesa programiranja. Cilj vanjskog vrednovanja je i optimizacija alokacije sredstava te poboljšanje kvalitete razvojnog programiranja. Ono definira procjenu: postojećih i dugoročnih potreba; ciljeva koje treba postići; kvalitetu indikatora i očekivanih rezultata; ciljeva, u smislu utjecaja, u odnosu na osnovu analizu stanja; dodanu vrijednost zajednici, odnosno, usklađenost prioriteta zajednice i sektora s planiranim prioritetima i mjerama, te analizu iskustava iz prethodnog programiranja s preporukama za poboljšanja. Uloga vanjskog procjenitelja je nezavisna procjena i preporuke za izmjene tehničke provedbe ili politika vezanih uz postupak izrade strategije, u smislu poboljšanja i jačanja njezine kvalitete. Ona predstavlja polaznu točku za monitoring (nadzor) i daljnju evaluaciju provedbe razvojne strategije, osiguravanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva, te odgovarajućih indikatora koji odražavaju strateške i operativne ciljeve strategije. Vanjsko vrednovanje treba doprinijeti postizanju nužne povezanosti Strategije razvoja Općine, prvenstveno, sa Županijskom razvojnom strategijom., te njezine usklađenosti s drugim, nadređenim, nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, kao i onima na razini Europske unije. Ona mora biti sastavni dio ukupnog procesa lokalnog i regionalnog razvoja utvrđenog nacionalnim strateškim razvojnim okvirom do 2020. kao osnovnim planskim dokumentom središnje razine kojim se utvrđuju ciljevi politike regionalnog i lokalnog razvoja, te, na taj način, i s ciljevima i prioritetima svih drugih strateških dokumenata i programa.

⁶ EU Commission's Communication, SEC 2001, 1197/6&7

7. RAZVOJNI PROJEKTI IDENTIFICIRANI PRILIKOM IZRADE SRP-A OPĆINE NETRETIĆ

Skup strateških razvojnih projekata ne predstavlja iscrpan popis aktivnosti u navedenom razdoblju, već skup najvažnijih aktivnosti koje će najviše doprinijeti postizanju dugoročnih ciljeva razvojne strategije. To je i razlog zašto su neke posebno istaknute i zašto pozornost treba biti usmjerena na njihovu provedbu u programskom razdoblju. Ključne, prioritetne zadaće (aktivnosti - projekti ili programi) Općine moraju imati oblik:

- velikih investicija
- pilot projekata
- i/ili biti skup projekata odnosno aktivnosti koje imaju sličan fokus i karakter (ili se nalaze unutar zajedničkih strateških programa)

Svaku od ključnih zadaća, odnosno aktivnosti, koje predstavljaju prioritetne razvojne projekte/programme Općine, dodatno karakteriziraju definirane značajke:

- nositelj projekta je Općina i/ili ključni dionici javnog i/ili privatnog sektora, ali je osigurana posvećenost javne uprave njihovoj realizaciji
- postoji procjena okvirnih financijskih troškova provedbe i očekivani izvori financiranja (gruba procjena financijskih troškova u razdoblju 2016.-2020. s očekivanim izvorima sukladno trenutnim informacijama dostupnim u nadležnih nacionalnim tijelima)
- definirane su faze provedbe s realnim mogućnostima izvedbe, učincima i indikatorima

Ključni projekti odnose se na direktnu realizaciju ciljeva Strategije razvoja Općine i značajno pridonose njezinoj provedbi. Ključne investicije i aktivnosti, istaknuti ovom strategijom, većinom su u izvedbi Općine. Važno je napomenuti kako postoji iznimna volja općinske uprave i ključnih razvojnih dionika u provedbi prioritetnih razvojnih projekata/programa, ali, najvažnija je dostatnost financijskih sredstava ključnih za provedbu. To je i razlog zašto je, pri ovom popisu istaknut samo opći, sažeti, okvir razvojnih projekata/programa, posebno u dijelu troškova i mogućih izvora financiranja, budući navedene aktivnosti uključuju i regionalnu i nacionalnu uključenost, odnosno, potencijalnu potporu fondova Europske unije, ali i privatnog sektora. Istaknuti projekti imaju obvezujuću značajku u narednom programskom razdoblju, ali se mora uzeti u obzir i utjecaj financijske krize i gospodarske recesije u globalnom okruženju, u godinama koje dolaze, kao i činjenica preraspodjele nacionalnih i regionalnih financijskih planova i alokacija, sukladno smjernicama 2014.-2020..

Program/projekt	<i>Rekonstrukcija nerazvrstanih cesta na području više mjesnih odbora</i>
Kratki opis/ciljevi/status	<i>Trenutno su nerazvrstane ceste u jako lošem stanju, nekvalitetne i nesigurne za promet. Cilj je povećanje kvalitete života ljudi i mogućnosti poslovanja gospodarskih subjekata koji žive vezani uz predmetne nerazvrstane prometnice</i>
Ključne zadaće/aktivnosti	<i>Prijava izvođenja radova radi ostvarivanja bespovratnih sredstava sukladno izrađenoj projektno tehničkoj dokumentaciji . Nakon ostvarivanja sufinanciranja planirano je krenuti u izvođenje radova.</i>
Predviđeno trajanje	<i>2017.-2018.</i>
Nositelj projekta	<i>Općina Netretić</i>
Financijska procjena	<i>cca 5.000.000,00 kn</i>
Izvori financiranja	<i>Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2014. – 2020. godine, proračun Općine Netretić</i>

Program/projekt	<i>Rekonstrukcija groblja Novigrad</i>
Kratki opis/ ciljevi/ status	<i>Najveće groblje u Općini je zbog dugogodišnjeg neulaganja u zapuštenom stanju. Cilj je njegovo uređenje, kako bi moglo bez problema služiti svrsi za koju je predviđeno.</i>

Ključne zadaće/ aktivnosti	<i>Prijava izvođenja radova radi ostvarivanja bespovratnih sredstava sukladno izrađenoj projektno tehničkoj dokumentaciji. Nakon ostvarivanja sufinanciranja planirano je uređenje okoliša, centralnih staza i komunalne infrastrukture.</i>
Predvideno trajanje	<i>2017.-2018.</i>
Nositelj projekta	<i>Općina Netretić</i>
Financijska procjena	<i>cca 1.500.000,00 kn</i>
Izvori financiranja	<i>Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2014. – 2020. godine, proračun Općine Netretić</i>

Program/projekt	<i>Modernizacija i poboljšanje energetske učinkovitosti javne rasvjete na području Općine</i>
Kratki opis/ciljevi/status	<i>Energetski neučinkovita rasvjeta zahtjeva nepotrebno izdvajanje velikih sredstava Općinskog proračuna za njeno plaćanje. Cilj je odteretiti Općinski proračun od velikih izdvajanja i osigurati učinkovitu javnu rasvjetu</i>
Ključne zadaće/aktivnosti	<i>Prijava izvođenja radova radi ostvarivanja bespovratnih sredstava sukladno izrađenoj projektno tehničkoj dokumentaciji. Nakon ostvarivanja sufinanciranja planirana je izmjena dosadašnjih zastarjelih i energetski neučinkovitih rasvjetnih tijela novima, učinkovitima.</i>

Predvideno trajanje	<i>2017.-2020.</i>
Nositelj projekta	<i>Općina Netretić</i>
Financijska procjena	<i>2.500.000,00 kn</i>
Izvori financiranja	<i>Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., proračun Općine</i>

Program/projekt	<i>Rekonstrukcija Društvenog doma Mračin</i>
Kratki opis/ciljevi/status	<i>Oronula, zapuštena i energetska neučinkovita građevina zahtjeva potpunu rekonstrukciju, da bi mogla biti na usluzi mještanima i udrugama. Cilj je revitalizacija prostora navedene građevine uz efektivno i efikasno korištenje iste.</i>
Ključne zadaće/aktivnosti	<i>Prijava izvođenja radova radi ostvarivanja bespovratnih sredstava sukladno izrađenoj projektno tehničkoj dokumentaciji. Nakon ostvarivanja sufinanciranja planirana je zamjena krovišta i stolarije, uređenje prostorija i postavljanje energetska učinkovite fasade.</i>
Predvideno trajanje	<i>2017.-2020.</i>
Nositelj projekta	<i>Općina Netretić, organizacije civilnog društva</i>
Financijska procjena	<i>1.500.000,00 kn</i>
Izvori financiranja	<i>Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2014. – 2020. godine, proračun Općine Netretić</i>

Program/projekt	<i>Izgradnja višenamjenskog društvenog objekta u Jarčem Polju</i>
Kratki opis/ciljevi/status	<i>Nedostatak prostora za djelovanje lokalnih udruga te okupljanje mještana. Objekt će biti na usluzi vatrogascima, sportašima, lovcima te drugim članovima udruga, koji bi ga koristili za raznorazne namjene (manifestacije, sastanci...).</i>
Ključne zadaće/aktivnosti	<i>Planirano je ishodenje projektne tehničke dokumentacije i građevinske dozvole. Nakon navedenog planirana je prijava izvođenja radova radi ostvarivanja bespovratnih sredstava sukladno izrađenoj projektnoj tehničkoj dokumentaciji. Nakon ostvarivanja sufinanciranja planirana je izgradnja višenamjenskog objekta koji bi bio na usluzi vatrogascima, sportašima, lovcima te drugim članovima udruga, koji bi ga koristili za raznorazne namjene (manifestacije, sastanci...).</i>
Predviđeno trajanje	<i>2017.-2022.</i>
Nositelj projekta	<i>Općina Netretić, organizacije civilnog društva</i>
Financijska procjena	<i>nije procijenjeno.</i>
Izvori financiranja	<i>Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2014. – 2020. godine, proračun Općine Netretić</i>

Program/projekt	<i>Program namjene i uređenja prostora za stambene objekte u Dubravcima</i>
------------------------	---

Kratki opis/ciljevi/status	<i>Mladim bračnim parovima je veliki problem rješavanje stambenog pitanje. Cilj je ponuditi im alternativno rješenje u vidu komunalnog opremljenog stambenog prostora koji bi mogli kupiti.</i>
Ključne zadaće/aktivnosti	<i>Oformljivanje potpuno komunalno opremljenih građevnih čestica na pristupačnoj poziciji u najgušće naseljenom području Općine. Daljnja izrada projektne tehničke dokumentacije je ključna aktivnost. Trenutno je izrađen idejni projekt</i>
Predviđeno trajanje	<i>2017.-2019.</i>
Nositelj projekta	<i>Općina Netretić</i>
Financijska procjena	<i>nije procijenjeno</i>
Izvori financiranja	<i>Općina Netretić, nacionalni i Europski fondovi</i>

Ostali projekti za koje se planira izrada projektne tehničke dokumentacije:

- rekonstrukcija ostalih nerazvrstanih cesta*
- izgradnja vodovoda do naselja Mrzljaki*
- izgradnja vodovoda do poduzetničke zone*
- izgradnja kanalizacijske mreže i pročistača otpadnih voda u svim mjesnim odborima*
- rekonstrukcija ostalih groblja (Prilišće, Modruš Potok, Završje, Vukova Gorica, Kunići)*
- rekonstrukcija zavičajnog doma u Prilišću*
- završetak izgradnje društvenog doma na Skupici*
- uređenje nogometnog igrališta Novigrad na Dobri (Zagradci)*
- uređenje starog grada Novigrad na Dobri*
- energetska obnova javnih zgrada*

-davanje poticaja u izgradnji alternativnih izvora energije (mini hidroelektrane, solarne elektrane)

-dovođenje brzog interneta po svim naseljima

-punionica za električne automobile

-izgradnja reciklažnog dvorišta.

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
STRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAM OPĆINE NETRETIĆ
ZA RAZDOBLJE 2016. – 2020.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. – 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja